

ಸಂಪುಟ ೬

ಜನವರಿ ೧೯೪೮

ಸಂಚಿಕೆ ೧೦

ಕುಹಕಿಡಿಗಳು

ನಮ್ಮೂರು ದೇವರುಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಬಲು ಖುಷಿಯಂತೆ—

—ಇನ್ನು ಮುಂದೆ, ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಬರುವವರಾದರೂ ಒಳ್ಳೆ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ, ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಾರಲ್ಲಾ—ಎಂದು.

• • • • •

ಪ್ರ. ಪ್ರ. ಸಭೆಗಿಂತ, ಔತಣದ ಭಾಷಣಗಳು ಬಿಸಿ ಬಿಸಿಯಾಗಿದ್ದುವು ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲವಂತೆ.

• • • • •

ಬರ್ಮಾದಲ್ಲಿ ಶುಭಸೂಚನೆಯನ್ನೀಯುವ ಒಂದು ಬಿಳಿ ಆನೆ ಸಿಕ್ಕಿದೆಯಂತೆ—

—ನಾವೂ ಬಿಳಿ ಆನೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ—ಆದರೆ ಶುಭ ಸೂಚನೆಯೇ ?

• • • • •

ಷಹರಿನಲ್ಲಿ ಗಲಭೆಯೆಲ್ಲಾ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿಂತಿದೆಯೆಂದೂ, ಎಂದಿನಂತೆ
ಈಗ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಜೀಪುಗಳೂ ಜಟ್ಟಿಗಳೂ ಓಡಾಡುತ್ತಿವೆಯೆಂದೂ,—ಹಾದಿ
ಯಲ್ಲಿ ಬದುಕಿ ಬಂದವರು—ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

* * *

ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಗುತ ಅನುಭವಿಸಬೇಕು. (ಭಾಷಣ)—

—ನಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೆರಿಗೆ ಇಲಾಖೆಯವರೇ ಅನುಭವಿಸು
ವಾಗ, ನಗೋದಾದರೂ ಹೇಗೆ ?

* * *

ಸರ್ ಸಿ. ವಿ. ರಾಮನ್‌ರವರಿಗೆ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆಂದು ಯಾರೋ ವಜ್ರಗಳನ್ನು
ಕೊಟ್ಟರಂತೆ—

—ನಮ್ಮ ನೆರೆಯಾಕೆ ಈಗ ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಲು ಶುರು ಹಚ್ಚಿ
ದ್ದಾಳೆ.

* * *

ನಮ್ಮೂರಿನ ಜಲತರಂಗ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಬಟ್ಟಲುಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಲು ಹಾಕಿ ಗಾನ
ತರಂಗವನ್ನೆಬ್ಬಿಸುತ್ತಾರೆ—

—ವೈತ್ಯಾಸವೇನೂ ಕೇಳಿಸುಲ್ಲವಂತೆ.

* * *

ಸಕ್ಕರೆ ಹತೋಟಿ ಹೋಗೋ ಹೊತ್ತಿಗೂ—ವೈದ್ಯರು ನಮ್ಮ ಸಕ್ಕರೆ
ಖಾಯಿಲೆ ಕಂಡುಹಿಡಿಯೋ ಹೊತ್ತಿಗೂ—ಸರಿಹೋಯ್ತು ! ನೋಡಿ

* * *

“ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಬ್ಲಾಕ್‌ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಎಂಬುದು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿರುವುದೇ ಇಲ್ಲ ”
(ಮಂತ್ರಿಗಳ ಭಾಷಣ).... ಎಲ್ಲವೂ ಬ್ಲಾಕ್‌ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಆಗುತ್ತದೇನು ?

* * *

ಉರಿಗಾಳು

“ ತೂಕ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವ ಪ್ರಯಾಣಿಕರನ್ನು ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿ ಎರಡು ಏರೊ ಪ್ಲೇನುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಗಿಸಲು ಏರ್ಪಾಟು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ” (ವಿಮಾನ ಕಂಪನಿ ಜಾಹಿರಾತು)

* * * *

“ ಮುಷ್ಕರ ಹೂಡಿ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿದ್ದೆಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ, ಕಚೇರಿಗೇ ಹೋಗಿ ...! ” ಎಂದು ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರದ ಗುಮಾಸ್ತಿಯರನ್ನು ಅವರ ಪತ್ನಿಯರು ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ, ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅವರನ್ನು ವಂದಿಸಿದ್ದಾರೆ.

* * * *

ಕಂಟ್ರೋಲ್ ತೆಗೆದಿರುವುದರಿಂದ, ಸಕ್ಕರೆಯ ಬೆಲೆಯನ್ನು ವಿಪರೀತವಾಗಿ ಏರಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿರುವುದಾದರೂ, ಅದರ ರುಚಿಯಲ್ಲೂ ರಚನೆಯಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗದೆ ತಾವು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಭರವಸೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಅಭಿನಂದನೀಯವೇ ಸರಿ

* * * *

ಇಂಡ್ಯಾ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಟೀಮನ್ನು ಟೆಸ್ಟ್‌ಪಂದ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಸಹಾರಾಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಫ್ರೆಂಚ್ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಂತ್ರಿ ಡಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿರುವ ರಾಯಭಾರಿ ಮೂಲಕ ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವರಂತೆ.

* * * *

“ ವೈಸೂರಿನ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬರು ವೈಸೂರಿನವರನ್ನೇ ದಳಪತಿಯಾಗಿ ನಿಯಮಿಸಲಾಗುವುದಂತೆ ” (ಪತ್ರಿಕೆ) ..ವೈಸೂರು ಅಂದರೆ, ಮಹೀತೂರ, ಎಂದು ನಾವು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.

* * * *

“ ಧೂಮಕೇತುಗಳು ಎಂದರೆ ಏನು? ” ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಒಬ್ಬ ಕಾಲೇಜು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ “ ಬಾಲ ಇರುವ ತಾರೆಗಳು, ಅಂದರೆ, ಮಿಕ್ಕಿ ಮೌಸ್ ಇತ್ಯಾದಿ ” ಎಂಬ ಉತ್ತರ ಬರೆದನಂತೆ.

* * * *

“ ವಾಕೆಸ್ತಾನದಿಂದ ಹೊರಹೊರಟ ಹಿಂದುಗಳೂ ಸಿಕ್ಕರೂ ಅದಷ್ಟು ಜೀಗ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಬೇಕೆಂದು ನಾವು ಆಶಿಸುತ್ತೇವೆ ” (ಗಜನಫರ್ ಆಲಿಖಾನ್)....
....ಹೌದು ! ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಕಾಶ್ಮೀರದಿಂದ ಓಡಿ ಬರುವ ಪಠಾನರ ಗೋಳನ್ನು ತಮನಮಾಡುವುದು ಹೇಗೆ ?

* * * *

ಆಫೀಸ್ ಜವಾನರಿಂದ ತಮ್ಮ ಬಂಗಲಿಗಳಲ್ಲಿ ತೋಟಮಾಡಿಸುವ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೆಲ್ಲ, ಆಹಾರ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ವರಿಹರಿಸಲೋಸುಗ ಅವರ ಮೂಲಕ ಕಾಯಿಪಲ್ಯಗಳನ್ನೇ ಬೆಳೆಸಬೇಕೆಂದು ಒಂದು ಆಜ್ಞೆ ಹೊರಡುವುದರಲ್ಲಿದೆಯಂತೆ

* * * *

ಒಲಿಂಪಿಕ್ ಪಂದ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲಿರುವ ಹಲವರು, ಆಬ್ ಸ್ವೆಕಲ್ ರೇಸ್ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ, ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದು ಕೆಂಪೇಗೌಡ ಮೊದಲಾದ ಮುಖ್ಯ ತಸ್ತೆಗಳ ಪುಟ್ ಪಾತ್ ಗಳಲ್ಲಿ ದಿನವೂ ಓಡುತ್ತಿರುವರಂತೆ. ಅವರಿಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ.

* * * *

“ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಳ್ಳ ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ ಜಮೀನು ಬಂಜರು ಬಿದ್ದಿದೆ. ಅದಷ್ಟನ್ನು ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಿದರೆ, ನಾವೂ ಪುಷ್ಕಳವಾಗಿ ಉಟಮಾಡಿ, ಬಂದವ ರಿಗೂ ಬಡಿಸಬಹುದು ! ” (ಭಾಷಣ) ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಈಗ ಸಾಗುವಳಿ ಯಲ್ಲಿರುವ ಹೊಲ ಗದ್ದೆಗಳೆಲ್ಲ ಬಂಜರು ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲವೇನು ?

* * * *

“ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯ ಅಧಿವೇಶನದ ಕೊನೆಯ ದಿನ ಸಂಜೆ, ಸರ್. ಆರ್ಕಾಟ್ ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಮೊದಲಿಯಾರ್ ರವರು ಸಮಾಪ್ತಿ ಭಾಷಣಮಾಡಿದರು ” (ಪತ್ರಿಕೆ) .....ಸಂತೋಷ.

* * * *

“ ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿತಂದೆಯವರು ಆಡುವ ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದವಾದ ಅವಿವೇಕದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ ನಮಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಿ ಶಿಶು ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚು ಹಾಕುತ್ತೇವೆ ” (ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಹೊರಡುವ ಪತ್ರಿಕೆ).....ಎಚ್ಚರಿಕೆ ?

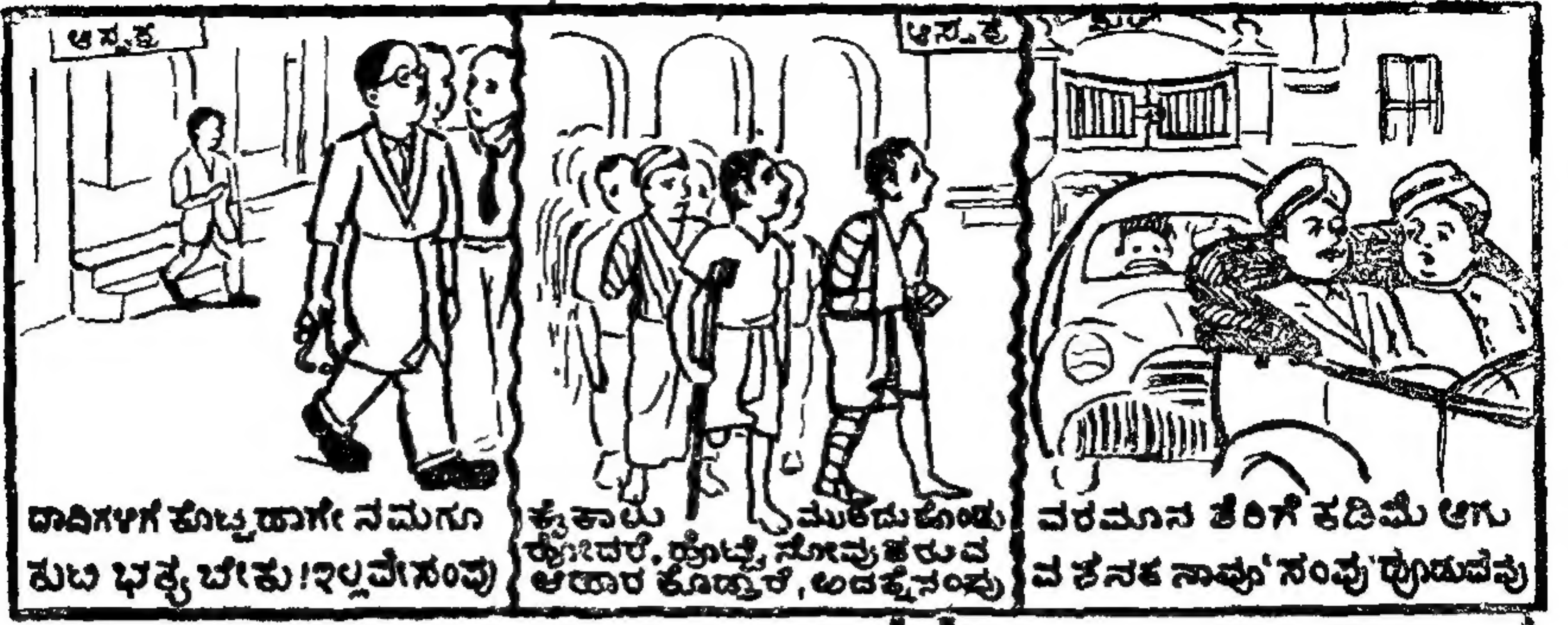
* * * *

ಸಂಗೀತ ಸಮ್ಮೇಳನದ ನಿಯೋಗಮಂಡಲಿ ಒಂದು ಇಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಮಂತ್ರಿಗಳ ನ್ನೆಲ್ಲ ಕಂಡು ತಮ್ಮ ಗೋಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ (ಸುದ್ದಿ)..... ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಹಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ಈ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸುತ್ತೇವೆ.

* * * *

— 0 —

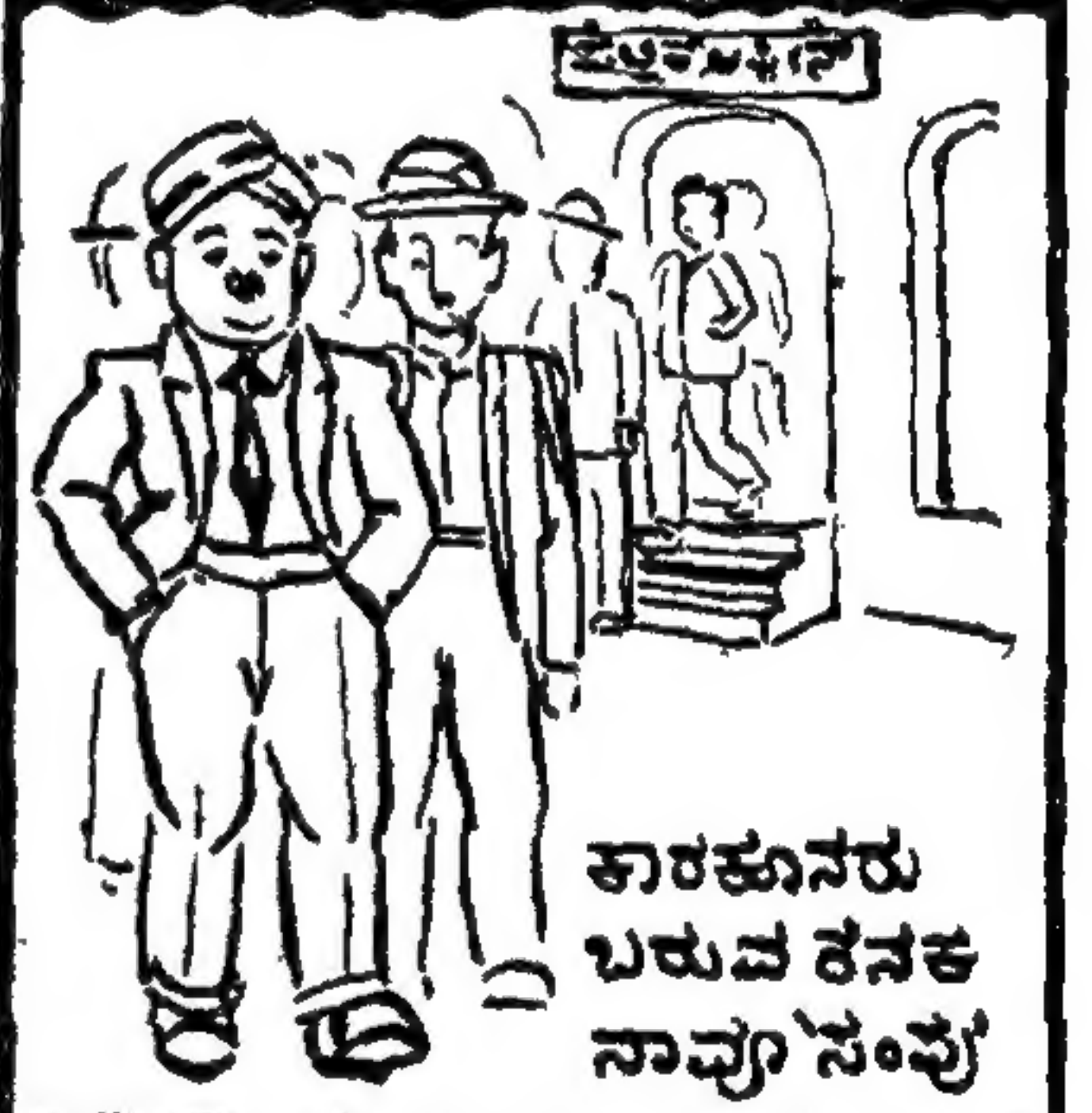
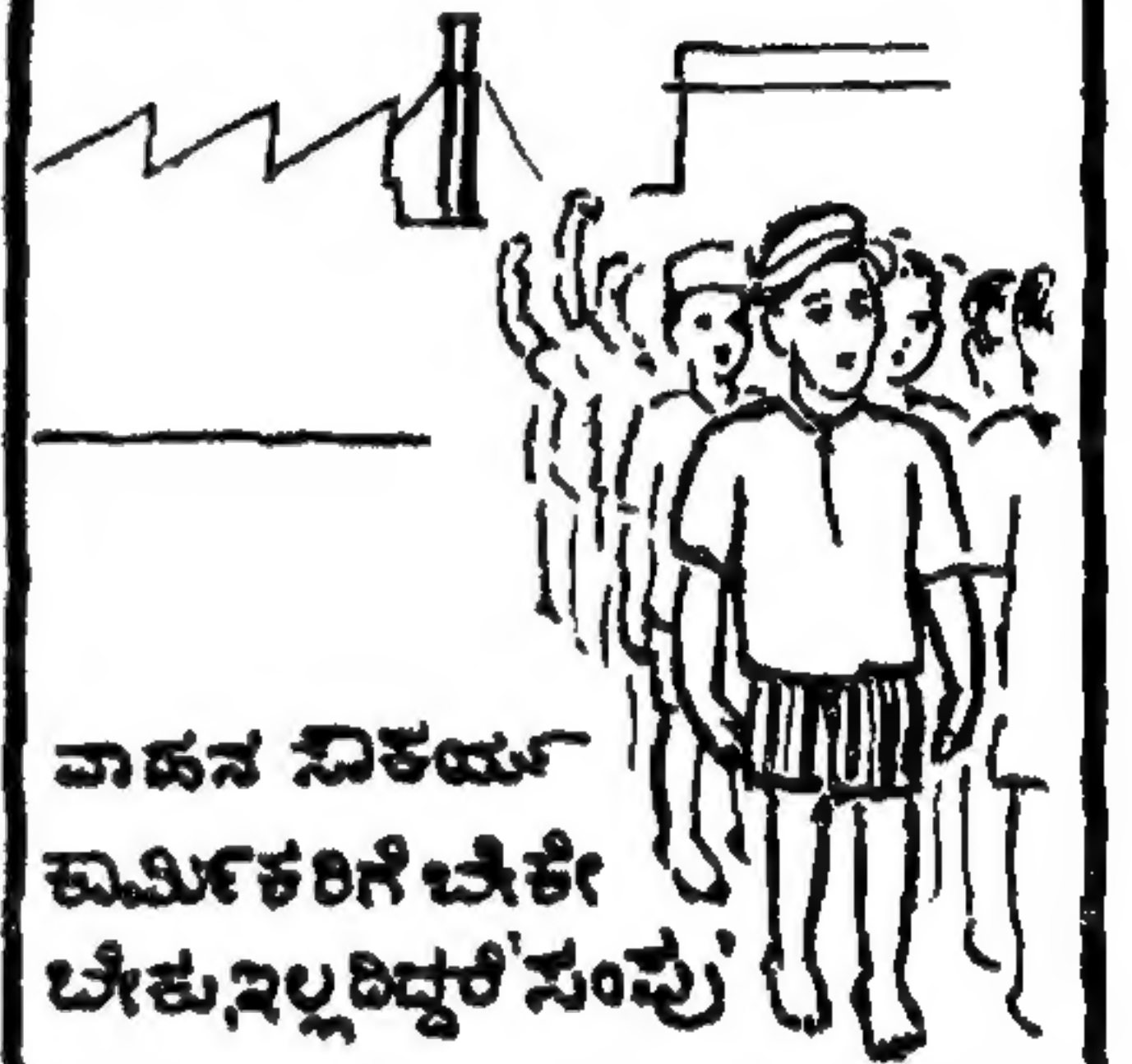
ಕರ್ತವ್ಯ ನಿಷ್ಠೆ

ನಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಅಪರೂಪ ವಾಗಿರುವ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಅಂಥ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವ ಪ್ರತಿ ಒಬ್ಬನೂ ಸ್ತೋತ್ರಾರ್ಹನೇ ಸರಿ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ, ನಮ್ಮ ನೃತ್ಯ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಥವರ ಪ್ರಸ್ತಾಪವನ್ನು ನಾವು ದಿನವೂ ಕಾಣುತ್ತಿರುವುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ :

“ ಮಲೆನಾಡಿಂದ ಬಂದಿದ್ದ ನಿಯೋಗ ಗೋಷ್ಠಿಯವರನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಮಂತ್ರಿವರ್ಯರು ಅವರ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಶಾಂತರೀತಿಯಿಂದ ಕೇಳಿದರು ”

“ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕಾರಿನಲ್ಲೇ ಕುಳಿತು ನಗರದ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದರು.” “ ಹೆಡ್ ಗುಮಾಸ್ತೆಯವರು ತಾವು ರುಜುಮಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಜಾಗದಲ್ಲೇ, ಸರಿಯಾಗಿ ರುಜುಮಾಡಿ ಸಂಬಳವನ್ನು ಪಡೆದರು.” “ ಡಿ. ಸಿ. ಯವರು ತಾವು ಯಾವ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್‌ನ ಡಿ. ಸಿ. ಎಂಬುದನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದು ಮನಃ ಪಾಠಮಾಡಿಕೊಂಡರು.” “ ಆಧುನಿಕ ಕವಿಗಳೊ ಬ್ಬರು ತಾವು ಬರೆದ ಕವನಗಳನ್ನು ತಾವೇ ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಓದಿದರು ” “ ಬಸ್ಸು ಮಗುಚಿದ ಕೂಡಲೇ ಕಂಡಕ್ಕರೂ ದ್ರೈವರೂ ಸೇರಿ ಪ್ರಯಾಣಿಕರನ್ನು ಹೊರಗೆಳೆದು ಅವರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಶುಶ್ರೂಷೆ ಮಾಡಿದರು.” “ ಜಾಗ ಸಿಗದೆ ಕೆಳಗೆ ಪರ ದಾಡುತ್ತಿದ್ದ 50 ಮಂದಿಯನ್ನು ಗಾರ್ಡರೂ ಮಾಸ್ತರೂ ಪೊರ್ಟರುಗಳೂ ಸೇರಿ ಬಹಳ ಮೆಹನತ್ತು ಮಾಡಿ ಒಂದು ಗಾಡಿಯೊಳಕ್ಕೆ ನೂಕಿ ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿದರು.”

— ಶೇಣೈ.

ಸುಖನ ಸೊಂಪು.

.....ರ ಹೆಂಡತಿ

‘ ಇವರು ’ ಆಫೀಸಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಮಾಡಲು ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದುದರಿಂದ, ಬಹಳ ಬೇಜಾರಾಗಿತ್ತು. ಊಟವಾದ ಮೇಲೆ ಸ್ನೇಹಿತೆಯರನ್ನಾದರೂ ನೋಡಿ ಕೊಂಡು ಬರೋಣವೆಂದು ಹಾಗೇ ಹೊರಟೆ. ದಾರಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಗುಂಡಪ್ಪನ ಡಿಪೋ ಹನ್ನೊಂದುವರೆಯಾದರೂ ತೆರೆದೇ ಇತ್ತು. ಅವನಂಗಡಿ ಎಂದಿನಂತಿರದೆ ಜನ ರಿಂದ ಮುತ್ತಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುಮಂದಿ, ಪೂರ್ವ ಸುಮಂಗಲಿ ಯರೇ. ಕೇಳಲು ಇಚ್ಛೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ರಾಮಾಯಣದ ಹಲವು ಮಾತಿನ ಮುಕ್ತಾಫಲಗಳು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ನನ್ನ ಕಿವಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುವು.....“ ಅಲ್ಲೇ, ಈ ಅಕ್ಕೀನ ಕೊಡ್ತೀರಲ್ಲಾ ನಮಗೆ, ನಮ್ಮ ಜಾತೀನ ಕೆಡಿಸಬೇಕೊಂತಲೇನೂ ನಿಮ್ಮ ಆಸೆ ? ” “ ಅಲ್ಲಮ್ಮಾ ಅದೇನೋ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸರ್ಕಾರ ಬರುತ್ತೆ, ಜನಕ್ಕೆ ಸುಭಿಕ್ಷ ಬರುತ್ತೆ ಅಂತಿದ್ರಲ್ಲಾ ಇದೇನೇ ಏನು ? ” “ ಅಲ್ಲೇ, ಆ ಹಾಳು ಮುಂಚೆ ಕೊಡ್ತಾ ಇದ್ರಲ್ಲ....ಆ ದಬ್ಬಣಸಾಲ.... ಅದನ್ನೇ ಕೊಡಬಾರದೇ ಈ ದಬ್ಬಳದಕ್ಕೆಯ ಬದಲು ?.....”... ..ಗುಂಡಪ್ಪ ನೇನೋ ಅವರಿಗೆ ಸಮಜಾಯಿಷಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ. ಆದರೂ ಆ ಮುದುಕಿಯರ ಗಲಾಟೆ ನಿಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ನನಗೂ ಸಂದರ್ಭ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ ...

ನಾನು ಕಮಲು ಮನೆ ಸೇರಿದಾಗ ಆಗಲೇ ಹನ್ನೆರಡಾಗಿತ್ತು. ನಿತ್ಯದ ಗಲಾಟೆ ಅವಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಂದು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸಾಲದುದಕ್ಕೆ ಹಜಾರದಲ್ಲಿ ..... ಮೂರು ಹಾಸಿಗೆಗಳು... ಕಮಲು ಬೇರೆ ಸವೈಮುಖ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಗೋಡೆಯ ನ್ನೊರಗಿಕೊಂಡು ಹಾಪೆಯಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. “ ಏನೇ ಇದು ಕಮಲು, ಹೀಗೆ ಗೂಬೆ ಮುಖಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕೂತಿದ್ದೀಯಾ ! .. ಯಾಕೆ, ಹುಷಾರಿಲ್ಲ ! ? ಏನು, ಹುಡುಗರಿಗೂ ವೈಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲವೇ ? ” ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ ಒಂದೇ ಉಸುರಿನಲ್ಲಿ. ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಾಕಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ, ಒಂದು ಲೋಟ ನೀರನ್ನು ತರಹೇಳಿದೆ. ತಂದುಕೊಡುತ್ತ ಅವಳಿಂದಳು “ ಏನು ಹುಷಾರೋಮ್ಮ,.... ..ಸುಮ್ಮನೆ ಈ ಅಕ್ಕಿ ಕೊಟ್ಟು ನಮ್ಮನ್ನು ಸಾಯಿಸೋ ಬದಲು, ...” ಎಂದಳು .....

“ ಏನೇ ಅದು, ಅಕ್ಕಿ ಏನೇ ಮಾಡಿತು ನಿಮ್ಮನ್ನು ... ” ಎಂದೆ, ಕುತೂಹಲ ದಿಂದ. “ ಪಾಪ, ನಿನ್ನಂತಹವರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಬೇಕು ? ನಮ್ಮಂತಹ ಬಡ ಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ತಾನೇ ಅದರ ಕಷ್ಟ ..., ನೋಡು ಒಂದು ವಾರ ಆ ಹಾಳು ಕುಸುಬ ಲಕ್ಕಿ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ ...ಯಾರು ತಿಂದಾರಮ್ಮಾ, ಅದನ್ನು?... ಒಲೆಮೇಲೆ

ಹಾಕಿದರೆ ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೇನಾದರೂ ಬೇಕು ಅನ್ನ ಆಗಲು, ನಾಲ್ಕು ಕೊಡ ನೀರು, ಅರ್ಧ ಮಣ ಕಟ್ಟಿಗೆಯಾದರೂ ಬೇಕು ಸೇರಕ್ಕೆ ಅನ್ನ ಮಾಡೋಕೆ....ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅನ್ನ ಆಗ್ತಾ ಆಗ್ತಾ ಮನೇಲಿ ನಿಲ್ಲೋಕಾಗೋದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಬರುತ್ತೆ ಅದರ ವಾಸನೆ. ಒಣ ಸಗಣೆ ವಾಸನೆಹಾಗೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಆಯ್ತು ... ಇನ್ನು ಅನ್ನ ಆಯ್ತು ಅಂತೀಯಾ ಆಗ್ಲೂ ಆ ವಾಸ್ನೆ ಹೋಗಿರೋಲ್ಲ...ಬಿಸಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ್ಲಂತೂ ಬೇಡ ಅದರ ಗಂಧ. ಆದಿಗ ವಾಸ್ನೆ ಕಮ್ಮಿ, ತಿನ್ನೋಣ ಅಂದ್ರೆ ಅದೇನು ಅನ್ನವೋ ಭತ್ತವೋ ಅನ್ನೋಹಾಗಿರುತ್ತೆ, ಸಾರೇ ಆಗ್ಲಿ ಹುಳಿಯೇ ಆಗ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಕಲಸಿದ್ರೆ ತಟ್ಟೇಲಿ ಕೆಳಗೆ ಸಾರು ಮೇಲೆ ಅನ್ನ ಆಗಿಹೋಗುತ್ತೆ ಹಾಗಾದ್ರೂ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ ಹೇಗೋ ತಿನ್ನೋಣ ಅಂದ್ರೆ, ಸಾರನ್ನ ಮುಗಿಯೋ ಹೊತ್ತಿಗೆ ದವಡೆ ಬಿದ್ದು ಹೋಗಿರುತ್ತೆ ..ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ, ನೋಡು ಅದು ನಮ್ಮ ಮನೇಗೆ ಬಂದ ದಿನ ದಿಂದ ಹುಡುಗರು ಉಟವಿಲ್ದೆ ಮಲಗಿದಾರೆ....ಅದರಲ್ಲಿ ತಿಂಡಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ್ರೂ ಬೇಡ ಅಂತಾರೆ ..ಅವರಿಗೇಗ ಅನ್ನ ಸಂಕಟ. ಡಾಕ್ಟರಿಗೆ ಬೇರೆ ದುಡ್ಡು ದಂಡವಾಗ್ತಾ ಇದೆ. ಗ್ಲೂಕೋಸ್ ಇಂಜಕ್ಷನ್, ಹಾರ್ಲಿಕ್ಸ್, ಪ್ರಿಡೈಜೆಸ್ಟೆಡ್ ಓಟ್ಸ್ ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಬೇರೆ.... ನಾವಿಬ್ರೇನೋ, ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ ಮೂಗುಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನೇ ತಿಂತೇವೇ ಆದ್ರೂ ಏನಂತೆ, ರಾತ್ರಿಯಾಗಲೀ ಬೆಳಿಗ್ಗೆಯಾಗಲೀ, ಒಂದು ಹೊತ್ತಾದರೂ ವಾಂತಿಯಾಗೇ ಆಗುತ್ತೆ ಇಬ್ರಿಗೂ. ಸದ್ಯ, ಎಂದಿಗೆ ಮುಗಿಯುತ್ತೋ ಈ ರಾಮಾಯಣ ” ಎಂದಳು. ನಾನೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ “ ಇವಳ ರಾಮಾಯಣ ಎಂದಿಗೆ ಮುಗಿಯುತ್ತೋ ” ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೆ. ನನಗೆ ಅಷ್ಟು ಬೇಜಾರಾಗಿತ್ತು.

ಮನೇಗೆ ಹೋಗೋಣವೆಂದು ಎದ್ದೆ ...“ ಇದೇನೇ ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ಎದ್ದೆ ... ಕುಂಕುಮ ಇಟ್ಟೋ ” ಎಂದಳು ಕಮಲು. “ ಏನೂ ಇಲ್ಲವೇ, ಆ ಸರೋಜಾ ಮನೇಗೆ ಹೋಗೋಣ ಅಂತ ಹೊರಟಿದ್ದೆ. ಅದೇನೋ ನಿಟ್ಟುಂಗನಲ್ಲಿ ಕವಚಿಪ್ಪಿನ ಹೊಸಾ ಡಿಸೈನ್ ಹೇಳ್ತೊಡ್ತೀನಿ ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ದಳು .. ಹಾಗೇ ನಿನ್ನೂ ನೋಡಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗೋಣಾಂತ ಬಂದೆ ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕುಂಕುಮ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೊರಟೆ. “ ಅಂತೂ ನೀನು ಪುಣ್ಯವಂತೇಮ್ಮ. ಸದ್ಯ ಈ ಕುಸುಬಲಕ್ಕೆ ಕಾಟ ನಿನಗೆಲ್ಲ, ಬರಬೇಕು ” ಎಂದಳು, ನನ್ನನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟು. ನನ್ನ ತಲೆಯಲ್ಲೇನೋ “ ಗುರ್ ” ಎನ್ನುವು ತೊಡಗಿತ್ತು.

ಸರೋಜಾ ಮನೇಲೂ ಇದೇ ಗೋಳು. ಆದರೂ ಅವಳೇನೋ ಕಮಲುವಿ ನಷ್ಟು ಅಳುಮುಖಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಗೋಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಿವರಿಸಿ ಕಡೆಗೆ ಹೇಳಿದಳು ಗೆಲುವಿನಿಂದಾ “ ಒಂದು ವಿಷಯ, ಹೊನ್ನ, ...ನೋಡು ಈ ತಿಂಗಳ ಕೊನೇಗೆ ಮುಗಿಯುತ್ತಂತೆ ಈ ಕುಸುಬಲಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಕು, ಸ್ಟೇಟ್ಸ್ಲಿ. ಏನೋ ಕೆಲವು ದಿವಸ

ತೊಂದರೆ ಆದ್ರೂ ಅದರಿಂದ .. ನೋಡು, ಇದು ಡಿಪೋವಿಗೆ ಬಂದಲಾಗಾಯ್ತು ನಮ್ಮ ಯಜಮಾನ್ರ ಪಾಪಿನಲ್ಲಿ ಬಲು ಗಲಾಟೆ. ಬಹಳ ವ್ಯಾಪಾರವಂತೆ. ಅವರಂತೂ ಈಗ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಹೋಟಲಲ್ಲೇ, ಊಟಮಾಡ್ತಾರೆ ಮನೆಗೆ ಬರೋದೇ ಇಲ್ಲ, ಅಷ್ಟು ಪೇಷಂಟ್ಸ್. ಅವರೇನೋ ಹೇಳ್ತಾರೆ ಈ ಕುಸುಬಲಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಬರಲೇ ಅಂತ ... ಏನಂತೀಯ.... ನಿನಗೇನು ಪರವಾಗಿಲ್ಲ ... ಇದರ ಸಹವಾಸವೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ ” ಎಂದಳು. ನನಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬಂತು....

ಮನೆಗೆ ಹೊರಟೆ, ಅವತ್ತೆಲ್ಲಾ ಯಾರೇ ಸಿಗಲಿ, ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದುದು ಕುಸುಬಲಕ್ಕೆಯ ವಿಷಯವನ್ನೇ. ಯಾರೇ ಆಗಲಿ, ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಒಂದು ಕೊಂಕು ಮಾತು ಸೇರಿಸದೆ ಇರಲಿಲ್ಲ “ ನಿನಗೇನಮ್ಮ ಪುಣ್ಯವಂತೆ ”

....ನನಗೇನೋ ಸಮಸ್ಯೆ ಬಗೆ ಹರೆಯಲಿಲ್ಲ.

ಇವರಿಗೆಲ್ಲ ಹೊಟ್ಟೆಯುರಿಯುವಂತೆ ನನ್ನಲ್ಲಿದ್ದುದಾದರೂ ಏನು ? ... .. ಇವರಾರಿಗೂ ಸಿಗದ ಪದವಿಯನ್ನು ನಾನು ಪಡೆದಿದ್ದುದಾದರೂ ಏನು ? .. ಅಂದ ಹಾಗೇ ಇವರೆಲ್ಲ ತಿನ್ನಲಾರದೆ ಶಪಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಹಾಳು ಕುಸುಬಲಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಮನೆ ಗೇಕೆ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ ?

ಅಂದು ಸಂಜೆ. ಇವರು ಡ್ಯೂಟಿ ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ ವಿಷಯ ವನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದೆ. “ ಇದೇನೊಂದ್ರೇ ಈ ವಿಚಾರ....ನಾನು ಈ ಮನೆ ಸೇರ್ಪಡೆಗಿನಿಂದಾ ಬರಿ ಸಣ್ಣಕ್ಕೇನೆ ಕಂಡಿರೋದು. ತಿಂದಿರೋದು. ಆದರೂ ಅವರೆಲ್ಲಾ ಕುಸುಬಲಕ್ಕೆಯಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಬಡುಕೋತಾರೆ..... ..ಅದೇನು ನಮಗೆ ಕೊಡದೇಇರೋ ಕುಸುಬಲಕ್ಕೇನ ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರೋದು ...ಹ್ಹಾ...ಜೊತೆಗೆ ಕೊಂಕು ಮಾತು ಬೇರೆ ನನಗೆ ಎಲ್ಲರ ಕೈಲೂ ‘ ನಿನಗೇನಮ್ಮ ಪುಣ್ಯವಂತೆ ಕುಸುಬಲಕ್ಕೆಗೂ ನಿನಗೂ ಎಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧ ‘ ಅಂತಾ ’ ಏನೊಂದ್ರೆ ಇದರರ್ಥ ? ” ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ.

“ ಸಾರ್ಥಕವಾಯ್ತು ಕಣೆ....ಪುಡ್ ಇಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿ ಇಷ್ಟು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಹೋದರೆ ...” ಎಂದು ಬಿದ್ದು ಬಿದ್ದು ನಗಲಾರಂಭಿಸಿದರು ..... ನನಗೇನೋ ಸಮಸ್ಯೆ ಬಗೆಹರೆಯಲಿಲ್ಲ ಅನ್ನಿ ... . ಇಂದಿಗೂ ಬಗೆ ಹರಿದಿಲ್ಲ.....

—ಹೊನ್ನಮ್ಮ ಎಫ. ಮೂರ್ತಿ.

ಎಲ್ಲಿಂದೆಲ್ಲಿಗೆ ?

ದಿಕ್ಕುದೆಸೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಧ್ವಂಸಮಾಡಬಲ್ಲ ಆಟಂಬಾಂಬುಗಳನ್ನು ಇಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಪ್ರಪಂಚದ ಮುಖ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ತಯಾರಿಸಬಲ್ಲವು. ಅವುಗಳ ಈಗಿನ ಒಳಜಗಳಗಳು ಇನ್ನು ವಿಷಮಿಸಿದರೆ, ಪ್ರಪಂಚದ ಕಟ್ಟಕಡೆಯ ಯುದ್ಧ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ, ಮಾನವ ಕುಲವೇ ನಾಶ ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಇದು ಖಂಡಿತ. ಇದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಒಂದೇ ಒಂದು ಉಪಾಯ. ಸ್ನೇಹ ಸೌಹಾರ್ದ ಸಹಕಾರಗಳ ಅಸ್ತಿಭಾರದಮೇಲೆ ಏರ್ಪಟ್ಟ ಏಕ ಜಗತ್ತು ! ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆಲ್ಲ ಒಂದೇ ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರ ! ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳೂ ಜನಾಂಗಗಳು ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗಾಗಿ ಹೊಡೆದಾಡದೆ, ಒಂದೇ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಬರಲು ಒಪ್ಪುವುದು. (ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ 'ತತ್ವಜ್ಞಾನಿ ಬೆರ್ಟ್ರಾಂಡ್ ರಸಲ್')..... ಆದರೆ .....

ಪಶ್ಚಿಮಾರ್ಧಗೋಳದ ರಾಜಕೀಯ ಕೇವಲ ನಮ್ಮ ಹತೋಟಿಯಲ್ಲೇ ಇರತಕ್ಕದ್ದು (ಮನ್‌ರೊ ನೀತಿ.) ಪೂರ್ವ ಯೂರೋಪ್ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಮೇರಿಕನರೂ ಇಂಗ್ಲಿಷರೂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರೆ ನಾವದನ್ನು ಸಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ (ಮಾಲ ಟಾವ್.) ನೀಗ್ರೋ ಸಮಸ್ಯೆ ನಮ್ಮದು, ಅದನ್ನು ಇತರರು ಬಿಡಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದರೆ, ನಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ (ಟ್ರೂಮನ್.) ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ ಖಂಡದೊಳಕ್ಕೆ ನಾವು ಬಿಳಿ ಜನರನ್ನಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನೂ ಬರಗೊಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ (ಚಿಫಿ.) ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಕರೀ ಜನರೇ ಶೇಕಡ 98 ಇರಬಹುದು ; ಆದರೂ ನಾವು ಅಲ್ಲಿ ಬಿಳಿಯರ ಸ್ವಾಮ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡುತ್ತೇವೆ ; ಇದನ್ನು ಕೂಡದೆಂದು ಹೇಳುವುದು ನಮ್ಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ದ್ರೋಹ (ಸ್ಮಿಟ್ಸ್.) ಪಾಲಸ್ತೀನ ಅನೂಚಾನವಾಗಿ ನಮ್ಮದು ; ನಾವು ಬರುವ ಮೊದಲು ಅಲ್ಲಿ ಎಂದೋ ಎಲ್ಲೋ ಯಹೂದ್ಯರಿದ್ದಿರಬಹುದು ; ಆದರೂ, ಅಲ್ಲಿ ಯಹೂದ್ಯರನ್ನು ನಾವು ಇರಗೊಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ (ಅಜಂ ಪಾಷಾ.) ಅಮೇರಿಕನ್ ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪಯೋಗಿಸಿ ನಾವು ಚೀನೀ ಕೆಂಪು ಪಕ್ಷವನ್ನು ಧ್ವಂಸಮಾಡೇ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. (ಚ್ಯಾಂಗ್.) ಸಿಂಹಳದ್ವೀಪ ನಮ್ಮದು ; ಅಲ್ಲಿ ತಮಿಳರಿಗೇನು ಕೆಲಸ ? (ಸೇನವರ್ಧನೆ.) ಎಷ್ಟು ಬೇಗ ಇಂಡಿಯದ ಇತರ ಭಾಗಗಳಿಗೂ ಪಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕಡಿದು ಹಾಕುತ್ತೇವೋ, ಅಷ್ಟು ಬೇಗ ನಮಗೆ ಕ್ಷೇಮೋದಯ (ಗುಲಾಂ ಆಲಿ.) ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ಲೀಗಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ, (ಜಿನ್ನ) ಹೈದರಾಬಾದ್ ಸಂಸ್ಥಾನ ಸರ್ವತಂತ್ರ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿರಬೇಕು. (ಕಾಸೀಂ.) ಯಾವ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯಾಗಲಿ, ಅದರ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಲೇ ಕೂಡದು (ತಮ್ಮಯ್ಯ.) ಪ್ರತಿ

ಒಂದು ಗ್ರಾಮವೂ ಕೂಡ ಎಲ್ಲವಿಧದಲ್ಲೂ ಸ್ವಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿರಬೇಕು. ನಗರಗಳೇ ಗ್ರಾಮಗಳ ಭಾರಿ ಶತ್ರುಗಳು (ಮಾರಪ್ಪ.) ಕೋಮುವಾರು ಭಾವನೆ ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸಿದರೆ ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಪ್ರಗತಿ ; ಪ್ರತಿ ಕೋಮಿಗೂ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡೆ 51 ರಷ್ಟಾದರೂ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳು ದೊರೆಯಬೇಕು (ಕೆಡಿ.) ನನ್ನ ಧರ್ಮವೇ ಸತ್ಯ ಧರ್ಮ ; ಮಿಕ್ಕೇಲ್ಲ ಸುಳ್ಳು (ಸರ್ವಮತ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು.) ಮನೆ ಮನೆಯಲ್ಲೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಆಯುಧಶಾಲೆ ಇರತಕ್ಕದ್ದು (ಸಿಂಹ.) ನಾವು ಯುವಕರು ; ನಮಗಿರುವ ಅನುಭವ ಈಗಿನ ಕಾಲದ ಹಿರಿಯರೊಬ್ಬರಿಗೂ ಇಲ್ಲ - ಯಾವೊಬ್ಬ ಮುದಿಗೊಡ್ಡಿನ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನೂ ನಾವು ಅನುಸರಿಸಕೂಡದು (ಸೋಮಣ್ಣ.) ಹಣ ವಂತರನ್ನೆಲ್ಲ ತುಳಿದು ಪಾತಾಳಕ್ಕೆಳಸಬೇಕು (ವಾಮನ್.) ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಕ್ಕಳಿಂದಲೇ ನಡೆಯತಕ್ಕದ್ದು (ಮರಿ.).....ಇತ್ಯಾದಿ.

ಕುಲಕ್ಕೆ ನೃತ್ಯ—ಕೊಡಲಿ ಕಾವು.

ಕೋಮು ಕಾಮ

೧

ಎನು ಮರುಳರಿವರು ನೋಡು
ಎನು ಹುಚ್ಚರಿವರು ನೋಡು
ಎನ್ನ ಸುಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿವೆಂದು
ಎನ್ನ ಹುಟ್ಟು ಆಡಗಿತೆಂದು
ಕೂಗುತ್ತಿರುವರು
ಎನ್ನ ತೇಜ ವಳಿಯಿತೆಂದು
ಕುಣಿಯುತ್ತಿರುವರು

೨

ಜಗದ ಸೃತ್ಸರೆಲ್ಲ ಇನ್ನು
ಜಗಳ ಮತ್ಸರೆಲ್ಲ ಮರೆತು
ಗೆಳೆಯತನದಿ ಮುಳುಗಿ ಮಿಂದು
ಇಳಿಗೆ ಹೊಸದು ಹರುಷವೊಂದು
ಮೂಡಿಬರುವುದು
ಮೊಳಗೆ ಹೊಸದು ಭೇರಿಯೊಂದು
ಕೇಳಿ ಬರುವುದು

೩

ಹಿಂದು ಮುಸಲ ಸಿಕ್ಕರೆಲ್ಲ
ಇಂದಿನಿಂದ ಒಂದೆ ಎಂದು
ಹಳೆಯ ಕೊಳೆಯ ಭೇದ ಭಾವ
ಹೊಳೆಯ ನೀರ ಹುಣಿಸೆಯಂತೆ
ಹೋಯಿತೆಂಬರು
ಇಂಡಿವೆಂಡರಾದ ಮೇಲೆ
ಉಂಟೆ, ಎಂಬರು.

೫

ಗಾಂಧಿ ಗೆದ್ದುಬಿಟ್ಟನೆಂದು
ನೆಹರು ಮಂತ್ರಿಯಾದನೆಂದು
ನನ್ನ ಬಲುಮೆ ಭಗ್ನವೆಂದು
ಇನ್ನು ಎಲ್ಲರೊಂದು ಎಂದು
ಬರಿದೆ ಭ್ರಮಿಸುತೆ
ವೀರನಾದಗೈದೆವೆಂದು
ಹೆಮ್ಮೆಗೊಳುವರು

೬

ಎನ್ನ ಮಾಯೆ ಜಾಲಗಳಿಗೆ
ಎನ್ನ ಒಡಕುಮಾಟಗಳಿಗೆ
ಎನ್ನ ತಂತ್ರದಾಟಗಳಿಗೆ
ಗಳಿಗೆಗೊಂದು ವಿಷದ ಗುಳಿಗೆ
ನುಂಗದಿರ್ಪರೆ ?
ಇಂಥವೆಲ್ಲ ರುಂಡ ಮುಂಡ
ಭಂಗವಾಗದೆ ?

೭

ಅಡಗಿ ಅಲ್ಲೆ ಇದ್ದ ಕಿಡಿಗ
ಳೆಲ್ಲ ಭಗ್ನನೆದ್ದು ಮತ್ತೆ
ಹಾರಿ, ಶುಷ್ಕ ಒಲುಮೆಯನ್ನು,
ಕೇರಿ ಕೇರಿಯಲ್ಲು ಸಾರಿ
ದಹಿಸುತ್ತಿರುವುದು
ತೂರಿ ತೂರಿ, ನನ್ ಪಿತೂರಿ
ಬಳಸುತ್ತಿರುವುದು

೪

ಕುರುಬಶೆಟ್ಟಿ ಲಿಂಗವಂತ
ಕೊರಮ ಬೊಮ್ಮ ಬೆನ್ನು ಬಣಜಿ
ವರಮರಾರ ತೆಲುಗಕೊಡಗ
ರರರೆ ! ವಂಗಷೀಯಸುನ್ನಿ
ಇಂಡ್ಯರೆಂಬರು
ಅಣ್ಣತಮ್ಮಗಿಂತ ನಾವು
ನೆಂಟರೆಂಬರು

೮

ಇಂಗುತಿಂದು ಚಂಗಿಸುವಾ
ಮಂಗನಿರುವ ನಿವರ ಮನದಿ
ಮನದರಚನೆ ಮುರಿವವರೆಗು
ಜನರಕುಹಕ ಕಿವಿಗೆ ಸವಿಯಾ
ಗಿರುವವರೆಗೆಯು
ಹೊಸದು ಬಾಳು ಬರಿಯದಿರುಕ
ಕನಸಿನಂತೆಯೆ

—ಗಂಗಾಧರ.

—o—

“ ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳು ಬಾಳಲಿ ” (ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಕೂಗು)....ನಮ್ಮ ದೇಶದ
ಕಾನೂನುಗಳು ಈಗಿನಂತೆಯೇ ಇದ್ದರೆ, ಅವರಿಗೇನೂ ಭಯವಿಲ್ಲ.

* * * *

“ 1900 ರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಅನುದಾನ ಬಸ್ತೊಂದನ್ನು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಮ್ಯಾಸಿಯಂ
ನಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿರುವರು ” (ಸುದ್ದಿ) ...ಅದರ ಜೊತೆ ಬಸ್ಸುಗಳು ಈಗ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಲೈನುಗಳ
ಮೇಲೆ ಓಡಾಡುತ್ತಿವೆ.

* * * *

“ ಪರರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಹೋಗುವ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾನವಕುಲ ಘಾತುಕ
ರೆಂದು ನಿರ್ಮೂಲಮಾಡಲಾಗುವುದು ” (ಭಾಷಣ)... ಸದ್ಯಕ್ಕೆ, ಇದುವರೆಗಿನ ಎಲ್ಲ ಯುದ್ಧ
ಗಳೂ ಅತ್ಯರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿಯೇ ನಡೆದಿವೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆಯೂ, ಹಾಗೆಯೇ.

* * * *

“ ಈಚೆಗೆ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ನೃತ್ಯ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವುದು
ಶುಭಸೂಚನೆ ” (ಮಂತ್ರಿ)....ಅದರೆ, ಸಭಿಕರಾದ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಹೇಗೋ.

* * * *

ಸಾಹಿತಿಗಳ ಬಸ್ ಸಲ್ಲಾಪ

—C—

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಪರಿಷತ್ತು ! ಸಾಹಿತಿಗಳ ಮಹಾಸಮ್ಮೇಳನ ! “ ಕುಡು ಗಡಲಿನ ತೆರೆ ಮುದ್ದಾಡುವ ಕರೆ ” ! ಮರಿ ಸಾಹಿತಿಯಾದರೂ, ನಾನೂ ಹೊರಟೆ. ಪುತ್ತೂರಿಂದ ಕಾಸರಗೋಡೆಗೆ ಹೋಗುವ ಬಸ್ ತುಂಬ ಕನ್ನಡದ ಕಲಿಗಳು ! ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಅವರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯವಿಮರ್ಶೆ, ಸೌಂದರ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ, ಉಪ ಮಾಭಿಲಾಷೆ, ಕಾವ್ಯಸುಧೆ, ಪಾಂಡಿತ್ಯದ ಪರಾಕಾಷ್ಠೆ ! ಅದೇ ಬಸ್ಸಿನ ಮೂಲೆ ಯಲ್ಲಿ ಮುದುರಿದ್ದ ನನ್ನ ಅಂತರಂಗವು ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಪುಳಕಗೊಂಡು ಪುನೀತ ವಾಯಿತು, ... ಮೊದಮೊದಲು. ಆದರೆ, ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬರು ; “ ಈ ರಸ್ತೆ ನೋಡಿದರೆ, ಅ. ನ. ಕೃ.ರವರ ಅನಾಹುತ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ, ” ಎಂದಾಗ, ನಾನು ಕಣ್ಣುಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟೆ. “ ನನಗಂತೂ ಮಾಸ್ತಿಯವರ ಮಲ್ಲಮ್ಮನ ಹದಿನಾರನೆಯ ಪಂಕ್ತಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗಿದೆ ” ಎಂದು ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಾಗ, ನಾನು ಕಕ್ಕಾಬಿಕ್ಕಿಯಾದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ನಾನು ಆ ಮಲ್ಲಮ್ಮನನ್ನೂ ಕಾಣೆ, ಅವಳಿಗೆ ಹದಿನಾರು ಪಂಕ್ತಿಗಳಿರುವುದನ್ನೂ ಕೇಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ, “ ಕಾರಂತರ ಸರಸಮ್ಮನಿ ಗಾದ ಸಂಕಟ ನಮಗೂ ಬರದಿರಲಿ, ಸದ್ಯಃ ” ಎಂದು, ಮುಂದಿನ ಸೀಟಿನವರು ಹಿಂತಿರುಗುತ್ತ ಕೂಗಿದರು. ನನ್ನ ಎದುರಿಗಿದ್ದ ಒಬ್ಬರು, ಅರ್ಚಕರೋ ಪುರೋ ಹಿತರೋ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, “ ಮತ್ತೆ, ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ಅರವ ತ್ತೊಂದನೆಯ ಕುಸುಮದಂತಿರಬೇಕೇನು, ನಿಮ್ಮ ದಾರಿ ? ” ಎಂದರು. ನನ್ನ ನ್ನಳೆದು ಮಿಕ್ಕೊಬ್ಬರೂ ನಕ್ಕರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಮುಂದಿನವರು ಹಿಂತಿರು ಗಲೇ ಇಲ್ಲ.

‘ ಯಾಕೋ ! ವಿನಾಯಕರ ಪಯಣದ ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಪದ್ಯವನ್ನೇ ಎಲ್ಲರೂ ಅವಲಂಬಿಸಿರುವಹಾಗಿದೆಯಲ್ಲಾ ’ ಎಂದು ಒಬ್ಬರು ಚುಚ್ಚಿದಾಗ, ಸಲ್ಲಾಪ ಮುಂಬರಿಯಿತು.

“ ಛಿ ! ಛಿ ! ಅದೇ ಗ್ರಂಥದ ಮೂರನೆಯ ಪದ್ಯದ ಮೂರನೆಯ ಲೈನನ್ನು ನೆನೆದು ಸುಮ್ಮನಿರಿಯಪ್ಪ ” ಎಂದರೊಬ್ಬರು. ಅದಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬರು, “ ಲೈನು ಗೀನು ಹಾಗಿರಲಿ ! ಇಕೋ ! ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಿ ! ರಾಘವ ಕೇಳಿದಾರಲ್ಲಾ, ಒಂದು ಹಾಡಲ್ಲಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳಿ..... ಯಾರದು ? ” ಎಂದರು. ಎಲ್ಲರೂ ಅತ ಕಡೆ ಕತ್ತು ನೀಡಿದರು. ಥಟಕ್ಕನೆ ಒಬ್ಬರು, “ ಯಾರೋ ! ಬೇಂದ್ರೆಯವರ

ಸಂಕಲನ ಗ್ರಂಥ ! ಅಷ್ಟೆ ! ” ಎಂದರು. ನನ್ನನ್ನುಳಿದು ಎಲ್ಲರೂ ಮೂಗಿನ ಮೇಲೆ ಬೆರಳಿಟ್ಟರು.

ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಒಬ್ಬ ಸರಸ್ವತೀಪುತ್ರ, “ ಅಕೋ ! ಹೇಮಂತರ ಉದ್ಗ್ರಂಥ ! ” ಎಂದು, ಒಂದು ಪಾಳು ಕಟ್ಟಡದ ಕಡೆ ಕೈ ತೋರಿಸಿದರು. “ ಅಲ್ಲ, ಅಲ್ಲ ! ಭಗ್ನಮಂದಿರ ಅಲ್ಲ ಅದು ! ಮುರುಕು ಮಂಟಪ .....ಅರ್ಜಿ, ಮಿಣ್ಣಾರಾಯರದು....” ಎಂದರಿನ್ನೊಬ್ಬರು.

“ ನಿಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಯೇ ಭಗ್ನವಾಗಿದೆ. ನೀವೆಲ್ಲ ಶುದ್ಧ ಗೋರೂರ ಇತ್ತೀಚಿನ ಭಾಷಾಂತರಗಳು ”

“ ಭಾಷಾಂತರ ಹಾಗಿರಲಿ ! ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸೇರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕೃಷ್ಣ ರಾಯರ ಮೂರನೆಯ ಕಾದಂಬರಿಯಾಗಿ ಬಿಟ್ಟರೆ, ನಮ್ಮ ಗತಿ ಏನು ? ”

“ ಓಹೊಹೊ ! ಇದೇನು ಅರಣ್ಯಪರ್ವ ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಸಂಧಿ ಹನ್ನೊಂದ ನೆಯ ಪದ್ಯ ಅಂತಿದ್ದೆಯಾ ? ”

“ ಮುಗುಳಿಯವರ ಮುರುಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಇರುತ್ತಾರೆ, ಅಲ್ಲಿ ”

“ ಎಚ್ಚರಿಚ್ಚರು, ಮಾರ ! ಇತ್ಯಾದಿ ಹೇಳೋಣ, ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಲೂ ”

“ ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರ ಪೂವಯ್ಯಗಳಾಗಿ ಬಿಟ್ಟರೆ, ಗತಿ ಏನು ? ”

“ ಗತಿಯೇ ? ನಮ್ಮ ಪುಣ್ಯ ಇದ್ದಹಾಗೆ ! ಮತ್ತು ಶ್ರೀರಂಗರ ಈಚಿನ ಗ್ರಂಥ ಇದ್ದಹಾಗೆ.....ಯಾವುದು ? ಲಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಲೆಯದು.... ..

“ ತಪ್ಪಿದರೆ, ಸೀ. ಕೆ. ವೆಂಕಟರಾಮಯ್ಯನವರ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕಥೆ....ಅಥವಾ ಅ. ನ. ಕೃ. ರ ಉಷಾಗ್ರಂಥ, ಮೊನ್ನೆ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ಣಾಟಕದಲ್ಲಿ ವಿಮರ್ಶೆ ಬಂದಿ ತ್ತಲ್ಲಾ....ಅದು ! ”

“ ಹೇಯ್ ! ಎನ್ರಯ್ಯ ಇದು ಇಲ್ಲದ ಗಾಬರಿ ? ರಾಶಿಯವರ ಜಗ್ಗೋಜಿ ಗಿಂತ ಕೇಳೇನಪ್ಪ ನಾವುಗಳು?... ಬಿಡಿ, ಆ ಮಾತು ! ನೋಡಿ ! ಬಸ್ಸು ಹೀಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಪಂಪಭಾರತ ಹದಿಮೂರು, ಎಪ್ಪತ್ತೆರಡು, ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತೆ ”

“ ಪಂಪನನ್ನು ಯಾಕೆ ದೂರುತ್ತೀರಿ ? ಗುಂಡಪ್ಪನವರು ಸಂಪಾದಿಸಿರುವ ಕಗ್ಗ 493ನೆಯದು ...ಅದನ್ನು ನೆನೆಯಿರಿ ! ”

“ ಧತ್ ! ಪರ್ವತನಾಣಿ ವಿಪರ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುತ್ತಾರಲ್ಲಾ, ಹಾಗೆ ಮಾತಾಡ್ತೀರಲ್ಲ ! ”

“ ಇನ್ನೇನು ? ಒಳ್ಳೆ ಲಿಂಗಣ್ಣಯ್ಯನವರ ಆದರ್ಶಪುರುಷರಂತೆ .....”

“ ಬಹುಶಃ ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿಯವರ ಸತೀ ತುಲಸೀ.....”

“ ಕೈಲಾಸಂರ ಪ್ರಭಾಮಣಿ, ಅನ್ನಿ ! ”

“ ಮುಖ್ಯ, ಈ ಪ್ರಭಾಮಣಿ ಪ್ರಭೃತಿಗಳೆಲ್ಲ-ಶ್ರೀಯವರ 1929ನೆ ವರ್ಷದ ನಾಟಕದ 809ನೇ ಪಂಕ್ತಿ, ಸ್ವಾಮಿ ! ಹಿ....ಹೆ....ಹಿ ! ”

“ ಸದ್ದು ! ಸದ್ದು ! ನಿಲ್ಲಿಸಿರಿ ನಿಮ್ಮ....ಬೆಂದ್ರೆಯವರ ಐಯ್ದು ರೂಪಕಗಳ ಸಂಕಲನೆ....ಮಂಗಳೂರ ಗೋವಿಂದರಾಯರು ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದ್ದು !.....”

ನನ್ನ ತಾಳ್ಮೆ ತಪ್ಪಿತು ! ಹೋಲ್ಡಾನ್ ಎಂದು ಕೂಗಿದೆ. ಅಲ್ಲೇ ಇಳಿದು, ಬೇರೆ ಗಾಡಿ ಹತ್ತಿ ಪುತ್ತೂರಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ, ಮಡಿಕೇರಿ ಮೈಸೂರು ಮಾರ್ಗವಾಗಿ, ಮನೆಗೆ ಬಂದೆ. ಒಂದು ವಾರದೊಳಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ವಾಸಿ ಆಯಿತು.

— ಪಾಟಾಳಿ.

ಏನೂ ಅಂದ್ರೆ—ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ಬಂದು ಬರೀತಾ ಕೂತ್ಪಿಟ್ಟೆ.

ಕ್ಲಬ್ಬಿಗೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ!—ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸರ್ಕಾರ !—ಪಾನಸಿರೋಧ ?

ಗಾಂಧಿ ಗಾಳಿ

—o—

ಗಾಂಧಿ ಗಾಳಿ ಬೀಸುತಿದೆ,
ಮನಕೆ ನೀತಿ ಬೀರುತಿದೆ,
ಕರಿಯ ಪೇಟೆ ಬೆಳಗುತಿದೆ

ಲೋಭಮೋಹದಿ.

ಅಕ್ಕಿ ಬೇಳೆ ಓಡುತಿವೆ ;
ಸಕ್ಕೆ ಬೆಲ್ಲವಡಗುತಿವೆ ;
ನಕ್ಕು ಹಣವನೆಣಿಸುತಿದೆ

ಕುರುಡುಗಡಣವು.

ಅರಿವೆ ಮಾಯವಾಗುತಿದೆ ;
ಅದರ ಕನಸೂ ಕಾಣದಿದೆ,
ಚಿಂದಿಯುಟ್ಟು ನಡುಗುತಿರುವ

ಬಡವ ಮಂದಿಗೆ.

ಸುತ್ತ ' ಹಿಡಿತ ' ಸಡಲುತಿದೆ ;
ಅತ್ತ, ಕಣ್ಣು ಕೆರಳುತಿದೆ ;
ಇದನು ನಾವು ಮರೆಯುತಿರೆ,

ಸಿದ್ಧ, ಕ್ರಾಂತಿಯು !

ನಂಜಿ ಕಲಿಸಿದ ವಾರ

ಕಡೆಗೂ, ವೆಂಕಟಸಾಮಿ ಒಂದು ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬಂದ; ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯೇ ಆತ್ಮಾನಂದಕ್ಕೆ ಅತಿ ಹತ್ತಿರದ ದಾರಿ, ಎಂದು

ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾದ ಆಲೋಚನಾ ಪರಂಪರೆಯ, ತರ್ಕ ತಾಂಡವದ, ಆಂದೋಲನದ, ಫಲ: ಅದು. ವೆಂಕಟಸಾಮಿಗೆ ಜೀವನದಲ್ಲೇ ಜುಗುಪ್ಸೆ ಹುಟ್ಟಿಸಿದ್ದು, ಅವನ ಅಜೀರ್ಣ. ತತ್ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಉಂಟಾದ ಹೊಟ್ಟೆ ನೋವು, ವಿಧವಿಧವಾದ ಹಿಂಸೆ, ಕಟ್ಟು, ಕಟ್ಟಳೆ, ಪಥ್ಯ, ಪರದಾಟ ಅವುಗಳ ನ್ನಲ್ಲ ತಡೆಗಟ್ಟಿ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಸುಖ ಬೆರೆಸಲು ಅವನು ಸೇವಿಸದ ಔಷಧಿಗಳೇ ಇಲ್ಲ. ಚೀನಿ ಇರಾನಿ ಯುನಾನಿ, ಲೇಹ ಕಷಾಯ ಚೂರ್ಣ, ಸೂಜಿ ಸಲ್‌ಫಾ, ಸೀಬಾ, ಹೋಮಿಯೊ ರೇಡಿಯೊ, ಮಿಡಿಯೊ—ಎಲ್ಲದರ ಪ್ರಭಾವವೂ ಅವನ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮುಂದೆ ಹೊಟ್ಟು! ಮಲಬಾರಿನ ಮೂಸುಗಳೂ ಕಲ್ಕತ್ತೆಯ ಕವಿರಾಜರೂ, ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಸಿದ್ಧರೂ, ಕನ್ನಡದ ಪಂಡಿತರೂ, ನೀಲಗಿರಿಯ ಕರಿಕುರಂಗುಗಳೂ ಅವನ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಪಟ್ಟಿನಾಮ ಬಳಿದು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬೆನ್ನುತೋರಿಸಿದ್ದರು. "ಸತ್ತಿನ್ ಇನ್ನು ಪುಟ್ಟಿನ್" ಎಂಬುದೇ ಮುಂದಿನ ದಾರಿ ಎಂದು ವೆಂಕಟಸಾಮಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ.

ಅವನ ವಯಸ್ಸು ನಲವತ್ತೆಂಟು. ನೂರೈವತ್ತು ಪಾಂಡು ತೂಕ! ವಾರಸು ದಾರರೊಬ್ಬರೂ ಇಲ್ಲ. ತಬ್ಬಲಿ; ಅವಿವಾಹಿತ.....ಆದ್ದರಿಂದ, ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟೆ ದೀಯಾ ಎಂದು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೂ ಕೂಡ, ಒಂದು ನಾಲಿಗೆ ಇಲ್ಲ. ಮಸಾಲೆ ದೋಸೆ, ಈರುಳ್ಳಿ ಹುಳಿ, ಕಾಪಿ, ಕಡಲೆಕಾಯಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ತ್ಯಜಿಸಿದರೆ, ನೋವು ಕೊಂಚ ಕಡಮೆಯಾದೀತೆಂದು ವೈದ್ಯರೇನೋ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ಅಂಥ ಬಾಳೊಂದು ಬಾಳೆ?

ಮೊನ್ನೆ ಶನಿವಾರದ ಶುಭಮುಹೂರ್ತವೊಂದರಲ್ಲಿ ಭೂಪ ಸರ್ವಸಿದ್ಧತೆಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿಕೊಂಡ. ಸಾಕ್ರಟೀಸನಂತೆ ವಿಷ ಕುಡಿದು ಸಾಯುವುದೇ ಸರಾಗವೆಂದು ಅವನು ಸ್ವತಃ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದ. ತನ್ನ ಇಹಲೋಕದ ಆಸ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ನಗದಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿ ನೋಟುಗಳಿಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಿ ಒಂದು ಲಕ್ಷೋಟಿಯಲ್ಲಿರಿಸಿ ಎದುರಿಗಿರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ, ವಿಷದ ಪುಡಿಯ ಪೊಟ್ಟಣದ ಮೇಲೆ.

ಆಗ, ಅವನು ಎದುರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ, ನಂಜಿ ಕೋಣೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಕಸ ಗುಡಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ನಂಜಿಗೆ 33 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸು. ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಗುಂಡು ಗಂಡಸು, ಗಣಪ, ವಾಸಿಸುವ ಕೋಣೆಯನ್ನು ತಾನು ಗುಡಿಸಲು ಒಪ್ಪಿದ್ದೇ ತನ್ನ ಶೀಲಕ್ಕೆ ಕುಂದು ಎಂದು ನಂಜಿ ಅರಿತಿದ್ದಳಾದರೂ,

ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಆತ ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಕಿರುಕಿರಿಯ ಓರೆ ನೋಟವನ್ನೂ ಬೀರದೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಅವಳು ಸಮಾಧಾನ ಹೊಂದಿದ್ದಳು. ಆದರೂ, ಗಂಡು ಸ್ವಭಾವ ; ಅದರಲ್ಲೂ ಅರಳು ಮರಳು ಸಮಾಪಿಸುವ ಆಯುಷ್ಯ.....ಅಧರ್ಮದ ಯುಗ ! ...ನಂಜಿ ಮೈಯೆಲ್ಲ ಕಣ್ಣಾಗಿ ಕಸಬರಿಕೆಯನ್ನು ಬೀಸಿದಳು.

ತನ್ನ ಹಣವನ್ನೆಲ್ಲ ಶೀಲವಂತಳೂ ಸಾಧ್ಯವೆನೆಯೂ ಆದ ನಂಜಿಗೆ ದಾನ ಮಾಡಿ, ಅವಳನ್ನು ಕಡುಬಡತನದಿಂದ ಪಾರುಮಾಡಿ ಬಿಡುವುದು ಎಂದು ವೆಂಕಟ ಸಾಮಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದ. ಅವನು ಮೆಲ್ಲಗೆ, ವಿಷದ ಪ್ಯಾಕೆಟ್ಟನ್ನು ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿ ಹಿಡಿದು, ಗಂಟಲು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡು, ' ನಂಜೀ ' ಎಂದ. ಮುಳ್ಳು ಹಂದಿಯಂತೆ ನಂಜಿ ನಿಮಿರಿ ನಿಂತಳು. " ನಂಜೀ !....ಕೊ !....ಕೊ ! " ಎಂದು ವೆಂಕಟಸ್ವಾಮಿ ಕವರನ್ನು ನೀಡಿದ. " ಏನು, ಸ್ವಾಮಿ, ಅದು ? ಬಿಸಾಕಿ ! ಗುಡಿಸಿ ಬೀದಿಗೆಸೆಯುತ್ತೇನೆ " ಎಂದಳು, ನಂಜಿ. ಮಾನಭಂಗದ ಭಯದಿಂದ ಅವಳ ಮೈ ಬೆವರು ಹೋಗಿತ್ತು. " ಇದು ನಿನಗೆ,.....ನಿನಗೇನೆ !.....ಬೀದಿ ಗೆಸೆಯ ಬಾರದು, ನಂಜಿ ! ಇದರಲ್ಲಿ ಎರಡುಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಇದೆ " ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ, ವೆಂಕಟಸಾಮಿ ಹಲ್ಲುಕಿರಿದ.....ಕೇವಲ ನಿಷ್ಕಾಮ ಕಿರಿತ.

ನಂಜಿಯ ಸಂದೇಹ ಸ್ಥಿರಪಟ್ಟಿತು. " ಆ ! ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂತೋ ನಿನ್ನ ಸೊಕ್ಕು ? ಕರಡಿಯ ಹಾಗೆ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದೀಯಾ, ಕಮಂಗೀ ! ಒಳ್ಳೇವ ಒಳ್ಳೇವ ಅಂತ ನಾನೂನೂ ಸೀತಾದೇವಿ ಹಂಗೆ ...ಧೂ ! ರಾವಣ ಸಂನ್ಯಾಸಿ !.... ಕೈಲಿರೋದು ಏನು ಅಂತ ಗ್ನಾನ ಇಲ್ದೆ ಕಾಸ್ ಕೊಡೋಕೆ ಬರ್ತಾನೆ ..." ಎಂದು ಕೂಗಿದಳು. " ಕೂಗಬೇಡ, ನಂಜಿ " ಎಂದು ವೆಂಕಟಸಾಮಿ ಅಂಗಲಾಚಿದಷ್ಟು ಅವಳ ಭೀತಿ ಅಧಿಕರಿಸಿತು ; ಗಂಟಲು ದೊಡ್ಡದಾಯಿತು. " ಇಕೊ ! ಹೊರಟೆ ನಾನು ! ನಿನ್ನ ಮೂತಿಗೆ ಮಂಗಳಾರತಿ ಎತ್ತು ! " ಎಂದು ಬಾಗಿಲ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಧಾವಿಸಿದಳು. " ತಡಿ ! ಕಾಸ್ ಬೇಡದೆ ಇದ್ದರೆ ಬೇಡ.....ಹೋಗುತ್ತ, ಈ ಕಾರ್ಡನ್ನು ಆ ಪೋಸ್ಟ್ ಡಬ್ಬಕ್ಕೆ ಹಾಕಿಬಿಡು....ಅಷ್ಟಾದರೂ ಮಾಡ್ತೀಯಾ ? " ಎಂದ, ವೆಂಕಟಸಾಮಿ. " ಹುಂ ! ಕೊಡು ಇಲ್ಲಿ ! " ಎನ್ನುತ್ತ ನಂಜಿ ಕಾರ್ಡನ್ನು ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಳು. " ನನ್ನ ಹಿಂದೆ ಬಾಲ ಆಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದರೆ ರಂಪ ಎಬ್ಬಿಸಿ ಬಿಡ್ತೇನೆ, ಹುಷಾರ್ " ಎಂದು ರೇಗುತ್ತ, ಅವಳು ಹೊರಟೇ ಹೋದಳು. " ನಿನ್ನ ಸೊಟ್ಟು ಮೂತೀನ ನಾಳೆಯಿಂದ....."

" ಒಳ್ಳೆ ಪೀಕಲಾಟಕ್ಕೆ ಬಂತಲ್ಲಾ ! ಎರಡು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿನ ಇಲ್ಲೇ ಇರಿಸಿ ವಿಷಕುಡಿದರೆ, ಆ ಕಾರ್ಡು ನೋಡಿಕೊಂಡು ನನ್ನ ಅಂತ್ಯಕ್ರಿಯೆಗಾಗಿ ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಲಾರಿ ಸಹಿತವಾಗಿ ಬರುವ ಪೊಲೀಸಿನವರೇ ಅದನ್ನು ಲಪ್ಪಾಯಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಕೆರೆ ನೀರನ್ನು ಡೊಣೆನಾಯಕನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಎಂಬುವಹಾಗೆ, ಅನ್ಯಾಯ ವಾಗಿ.....! ಕೂಡದು. ನಾನೇ ಅದನ್ನು ಬೇರೆ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಮನಸಾರ ಕೊಟ್ಟು, ನಂತರ ಪ್ರಾಣಬಿಡಬೇಕು.....ಯಾರಿಗೆ ಕೊಡುವುದು ?.....ಹೊಟಿ

ನೋವಿಗೆ ಸಿದ್ಧಾಪಧವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದ ವೈದ್ಯರಿಗೆ ಬಹುಮಾನ ? ಹೊಟ್ಟೆನೋವು ಬರದೆ ಇರುವ ಹಾಗಿನ ಮಸಾಲೆದೋಸೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಹೋಟೆಲ್ ಮಾಲೀಕನಿಗೆ ?....” ಬಗೆ ಹರಿಯಲಿಲ್ಲ.

ಅಷ್ಟರೊಳಗೆ, ವೆಂಕಟಸಾಮಿಗೆ ಆ ಕಾರ್ಡಿನ ನೆನಪು ಬಂತು. ಅದನ್ನು ನಂಜಿ ಟಪಾಲ್ ಡಬ್ಬದೊಳಕ್ಕೆ ಬೀಳಿಸಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ... .. ಅದು ಪೊಲೀಸರ ಕೈಗೆ ಸೇರಿ ಬಿಟ್ಟರೆ... ತಕ್ಷಣವೇ... .. ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಲಾರಿ. ಅಪರಕರ್ಮ ಸಭೆ, ಪೊಸ್ಟ್ ಮಾರ್ಟಂ ವೈದ್ಯ, ಪತ್ರಿಕಾ ಬಾಕ್ಸಿದಾರ, ಫೋಟೋ ತೆಗೆಯುವವರು, ಎಲ್ಲಾ ತನ್ನ ರೂಮಿಗೆ ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ.

“ ಅಯ್ಯೋ ! ” ಎಂದು ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಡುತ್ತಾ, ವೆಂಕಟಸಾಮಿ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾರಿ, ರೂಮಿಗೆ ಬೀಗ ಹಾಕಿ, ದಡದಡನೆ ಮೆಟ್ಟಿಲಿಳಿದು ರಸ್ತೆ ಸೇರಿದ. ದೂರದಲ್ಲಿ ನಂಜಿಯ ಬೆನ್ನು ಕಾಣಿಸಿತು. ‘ ನಂಜೀ ’ ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಾ ಓಡಿದ. “ ನನ್ನ ಮಾನ ಕಾಪಾಡ್ರಪ್ಪ ! ” ಎಂದು ಅರಚುತ್ತ, ನಂಜಿಯೂ ಕೂಡ ಹೆದರಿದ ಹಿವ್ವೊವಿ ನಂತೆ ಕಾಲಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿದಳು. ಗುಂಪುಗುಂಪಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಕುಸುಬಲಕ್ಕೆ ಬೇಯಿಸುವ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಹೆಂಗಸರೆಲ್ಲ ಕಿಟೋ ಅಂತ ಕಿರಿಚಿ ಕೊಂಡು ಮನೆಗಳೊಳಗೆ ಸೇರಿ ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿಕೊಂಡರು. ಒಬ್ಬಬ್ಬರು ಪುಂಡರು ವೆಂಕಟಸಾಮಿಯನ್ನು ಅಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದರು.

ಟಪಾಲ್ ಡಬ್ಬದ ಹತ್ತಿರ ನಂಜಿಯ ಕೈಹಿಡಿದ, ವೆಂಕಟಸಾಮಿ. ಅವಳು ಅಲ್ಲೇ ಮೂರ್ಛೆ ಹೋದಳು. ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನ ಪಂಚಾಯಿತಿ ನಡೆದು, ಕಾರ್ಡು ಸಹಿತವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಕಛಾನಾಯಕನು ಹಿಂತಿರುಗಿದ. ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿದ್ದ ಅವನ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ವಿಷಯ ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಡಬ್ಬದಲ್ಲಿರಿಸುವ ಮೊದಲೇ ಆ ಕಾರ್ಡನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಪಡೆಯುವ ಸಲುವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಆತ ನಂಜಿಯನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದ ಎಂದು ಗೊತ್ತಾದಾಗ, ಪುಂಡರಿಗೆ ಕೊಂಚ ನಿರಾಶೆಯೇ ಆಯಿತು.

ವೆಂಕಟಸಾಮಿ ಮತ್ತೆ ಕೋಣೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬಾಗಿಲನ್ನು ಬಿಗಿದು ಎರಡು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಗಂಟನ್ನು ಯಾರ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಕಟ್ಟುವುದು ಎಂಬ ಯೋಚನೆ ಯಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾದ.. ಸಂಕಟಕ್ಕೆ ಮೂಲಸ್ಥಾನವಾದ ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನೇ ಇಲ್ಲದಾಗಿಸಿ, ಮಾನವ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಪುನರ್ನಿರ್ಮಿಸಿ.....

ಸಂಕಟ ? ನೋವು ? ಯಾವ ನೋವು ? ಎಲ್ಲಿ ನೋವು ?....! ! ವೆಂಕಟ ಸಾಮಿಯ ಹೊಟ್ಟೆ ನೋವು..... ಮಂಗಮಾಯ ! ಅಷ್ಟುದೂರ ಓಡಿದ್ದರಿಂದ. ಆ ವ್ಯಾಯಾಮದಿಂದ....! ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು ಡಾಕ್ಟರು ಹೇಳಿದ್ದರು....ದಿನವೂ ಕೊಂಚ ಹೊತ್ತು ವ್ಯಾಯಾಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ ...ನೀವು ಕೂತು ಕೆಟ್ಟಿರಿ, ಅಂತ ...

ಸರಿ, ಮತ್ತೆ ! ವಿಷ ಯಾಕೆ ? ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಯಾಕೆ ?

—ರೇವಣ್ಣ.

ಗಿರಾಕಿಗಳು

ವಿದ್ಯಾವಂತ ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳು ವರ್ಷ ವರ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಬೂನು ಪವುಡರು ಸಿಗರೇಟು ಬಾಚಣಿಗೆ ಬೆಲ್ವು ನೆಂಟು ಚಾಕಲೇಟು ಮುಂತಾದ ಸಿಂಗಾರದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಮಾರುವ ಅಂಗಡಿಗಳೂ ಅಧಿಕರಿಸುತ್ತಿವೆ. ಇಂತಹ ಅಂಗಡಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ ತರುಣರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕಸಬಿನಲ್ಲಿ ಜಯಗಳಿಸಿಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಕೆಳಗಿನ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮಾರಲು ಒಂದು ಪದಾರ್ಥವಿರಬೇಕಾದದ್ದು ಎಷ್ಟು ಅಗತ್ಯವೋ, ಕೊಳ್ಳಲು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಿಗಬೇಕಾದದ್ದು ಅಷ್ಟೇ ಅವಶ್ಯಕವೆಂದು ನಾವು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಇವೆರಡೂ ದೊರೆತರೆ, ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಬಹು ಸುಲಭ.

ಸಾವಿರಾರು ಶತಮಾನಗಳಿಂದಲೂ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ವ್ಯಾಪಾರ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೀಣರಾಗಿ ಸಸ್ತುಸಮುದ್ರಗಳನ್ನೂ ದಾಟಿ ಉಡಿಗೆ ತೊಡಿಗೆಗಳನ್ನೂ ಸಂಭಾರದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನೂ ಜಗತ್ತಿಗೆಲ್ಲಾ ಮಾರುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದು ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಸಂಗತಿ. ಆದರೂ, ಅವರು ಬರೆದಿಟ್ಟ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶಾಸ್ತ್ರ ಗ್ರಂಥಗಳು ಗೆದ್ದಲು ಪಾಲಾಗಿ ಅವರ ಮುನ್ನುಕ್ಕಳಾದ ನಮಗೆ ದೊರೆಯದಿರುವುದು ನಮ್ಮ ದುರದೃಷ್ಟವೇ ಸರಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗಿನ ನವಭಾರತ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗೆ ನನ್ನ ಈ ಹಲವು ಸಲಹೆಗಳೇ ಗತಿ !
.....ಎಂತಹ ದುರ್ದೈವ !

ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲು, ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅಂಗಡಿಯೊಳಕ್ಕೆ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಟ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮುಖಮುದ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಲೀಕನು ಬಹು ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಇದೇ ನನ್ನ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯವಾದ ಸಲಹೆ. ಗುಂಡುಮೂತಿ, ಗೆರೆಗಣ್ಣು ಇರತಕ್ಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೆಲ್ಲ ಸ್ತೋತ್ರ ಪ್ರಿಯರು ! ಇಂಥವರು ಬಂದರೆ ನೀವು ಕಿವಿಯಿಂದ ಕಿವಿವರೆಗೂ ಕಿರಿಯುತ್ತ ಕೈಕೈ ಹಿಸುಕಿಕೊಂಡು ಅವರನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಿದರೆ, ಕೇಳಿದ ಬೆಲೆ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂಡಪದಾರ್ಥವನ್ನು ನಿಮ್ಮಲ್ಲೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ತ್ರಿಕೋಣಾಕೃತಿಯ ಮೂತಿವಂತರು, ಅಂದರೆ, ಚೂಪುಗಲ್ಲದವರು, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವಿತಂಡಾವಾದಿಗಳು. ಅವರಿಗೆ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲ ಮೋಸಮಯ ; ಕಿಶಿಕಳ್ಳರು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಇರುವರೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ, ಅವರು ಎಡಬಲದ ಕೆಳ ಕಿವಿಗಳಿಗೆ ಗುಂಡಿ ಹೊಲೆದು ಬೀಗ ಹಾಕಿರುತ್ತಾರೆ ಚೌಕಶಿಮಾಡದೆ, ಪದಾರ್ಥಗಳ ಗುಣಾವಗುಣ ತಾರತಮ್ಯ ಮೇಲು ಕೀಳು ಉಗಮ

ಸ್ಥಾನದ ಉಚ್ಚ ನೀಚ ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಚರ್ಚೆಮಾಡದೆ ಇಂಥವರು ಎಂದಿಗೂ ತೃಪ್ತಿ ಹೊಂದರು ಆದ್ದರಿಂದ, ನೀವು ಇವರೊಂದಿಗೆ ದೀರ್ಘಕಾಲದ ವಾದ ವಿವಾದಗಳಿಗೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ; ಇನ್‌ವಾಯ್ಸ್‌ಗಳನ್ನೂ ಹೋಲ್‌ಸೇಲ್ ಕಂಪನಿಯವರ ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳನ್ನೂ ಕಂಟ್ರೋಲ್ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನೂ ಇವರ ಮುಂದೆ ಹರಡಿಕೊಂಡು ಕಾಸಿನ ಲಾಭಕ್ಕೆ ತಾಸುಹೊತ್ತು ಬೆವರಿಳಿಸಬೇಕಾಗುವುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ವ್ಯವಧಾನವೂ ವಿಟಮಿನಾ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಇಂಥವರಿಗೆ ಇಲ್ಲವೆನ್ನುವುದೇ ನೀವು ನೀಡಬೇಕಾದ ಸ್ವಾಗತ. ಚಚ್ಚಾಕವಾದ ಮುಖವನ್ನು ಹೊತ್ತು ಮಳಿಗೆ ಒಳನುಗ್ಗುವವರ ಮಾತೇ ಬೇರೆ ! ಅವರು ಸದಾ ಚಂಚಲಮನಸ್ಕರು. ತತ್‌ಕಾರಣದಿಂದ ಬಲವಂತದಿಂದ ನೀವು ನೀವೇ ಅವರ ದಪ್ಪ ಕೊರಳಿಗೆ ಯಾವುದನ್ನಾದರೂ ಕಟ್ಟಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಅಂಗಡಿಯೊಳಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗಿದ್ದು ಕೇವಲ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ; ಅಲ್ಲಿನ ಮೆರುಗು ಬಣ್ಣದ ಜಾಹಿರಾತುಗಳಿಗೆ ಮನಸೋತು. ಅವರನ್ನು ಚಚ್ಚಾಕವಾದ ಒಂದೆಡೆ ಕೂರಿಸಿ ತರತರದ ಸಾಮಾನುಗಳ ಚಚ್ಚಾಕ ಡಬ್ಬಡಬ್ಬಿಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟು ಆಯಾ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಅರೆಬೆರಕೆ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ಹೊಗಳುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಮೀನುಗಳಂತೆ ಬಾಯಿಬಿಡುತ್ತ ಬುಟ್ಟಿಗೆ ಬೀಳುವರು.

ಆದರೆ ಅಗಲವಾದ ಹಣೆಯವರು ನಿಮ್ಮ ಹೊಗಳಿಕೆಗಾಗಲಿ, ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುವ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಹೊಗಳಿಕೆಗಾಗಲಿ ಮರುಳಾಗುವುದು ಅಪರೂಪ. ಅವರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರಮಾಣವೇ ಸಂದೇಹ ನಿವಾರಕ. ಚಾಕಲೇಟೊಂದನ್ನೋ ಬಿಸ್ಕತ್ತು ಚೂರನ್ನೋ ಅವರ ತೆರೆದ ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಕಲೇ ಬೇಕು ನೀವು ತೋರಿಸುವ ಬಾಚಣಿಗೆಯಿಂದ ಅವರು ಒಂದು ಬಾಚು ತಲೆಯಮೇಲೆ ಆಡಿಸಿಯೇ ಆಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಬಾರಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿ ಬಿಂಬವನ್ನು ಅಂಗಡಿ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಲ್ಲದೆ ಅವರು ಅದನ್ನು ನಿಮ್ಮಿಂದ ಪ್ಯಾಕ್ ಮಾಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಬಟ್ಟೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಅವರು ಅಗಲ ಉದ್ದ ತಾವೇ ಮೊಳ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಗಿಣಿ ಮೂಗಿನವರಿಗೆ ಹಸುರು ಬಣ್ಣ ಕಂಡರೆ ವ್ಯಾಮೋಹ, ಉದ್ದ ಕಿವಿಯವರಿಗೆ ಬೂದು ಬಣ್ಣದಮೇಲೆ ಮಮತೆ, ಎರಡು ಕಣ್ಣುಗಳ ನಡುವಣ ಅಂತರ ಮೂರಂಗುಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಇರುವವರಿಗೆ ಸ್ಲೇಟ್‌ಕಲರ್ ಸಾಮಾನುಗಳೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆನಿಸುವುವು; ಎಂದು ನೀವು ಅಳತೆ ಮಾಡಿ ಹೇಳಿ ಬಿಡಬಹುದು. ಉಬ್ಬು ಹಲ್ಲಿನವರನ್ನು ಕತ್ತಲೆ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅಂಗಡಿಗೆ ಸೇರಿಸದಿರುವುದೇ ಮೇಲು ; ಸೇರಿಸಿದರೆ ಕಲಹಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಉದ್ದ ಬೆರಳುಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಕೆಲವು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಅಂಗಡಿಗೆ ಬಂದರೆ, ಬಿಡಿ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಗಾಜಿನ ಬೀರುವೊಳಗೆ ಜೋಪಾನವಾಗಿಡುವುದೇ ಕ್ಷೇಮ. ಏಕೆಂದರೆ, ಅವರ ಆ ಬೆರಳುಗಳು ಅಂಥ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಉಚಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕಾಗಿಯೇ ತಡಕುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

ಹೀಗೆಯೇ, ಎಡಗಾಲನ್ನು ಮುಂದರಿಸುತ್ತ ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಅಮಂಗಳ ಸೂಚಕರು. ಆಕಳಿಸುತ್ತ ಬರುವ ಅತಿಯಾಸೆಯವರು, ಮೂಗು ಕೆರೆಯುತ್ತ ಮುನ್ನುಗ್ಗುವ ಮೂದಲಿಗರು, ಹೊಟ್ಟೆ ನೀವುತ್ತ ಬರುವ ಅಸೂಯಾಪರರು ಮುಂತಾದ ನಾನಾ ತೆರನ ಗಿರಾಕಿಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ವ್ಯಾಪಾರಗಾರರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಲ್ಲ ಅನುಭವವೂ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೂ ನಮಗಿದ್ದರೂ, ಸ್ವಲ್ಪ ಸಂಕೋಚದಿಂದ ವಿರಮಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ

— ೦ —

ಹೋಯ್ತು ! ಹೋಯ್ತು — ಒಂದ ಸಾರ್ತಿ - ಎರಡು ಸಾರ್ತಿ,

ಮಹಾಸಭೆಗಳು

ಡಿಸೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳ ಕೊನೆಯ ವಾರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಮಹಾಸಭೆಗಳು ಸಮ್ಮೇಳನಗಳು ಕಾನ್‌ಫರೆನ್ಸುಗಳು ...ಯಾವ ರೈಲಲ್ಲಿ ತಿಣಕಲಿ, ಯಾವ ಬಸ್ಸಲ್ಲಿ ಬೆವರಲಿ, ಯಾವ ಹೋಟಲಲ್ಲಿ ನರಳಲಿ, ಯಾವ ಚಪ್ಪರದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಲಿ, ಮಹಾಸಭೆಯ ಮಾತೇ. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಕೋಮು, ಸಂಸ್ಥೆ, ಪಕ್ಷ, ಪಾರ್ಟಿ, ನಾಡು, ನುಡಿಗೆ ಸೇರಿದವರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಮಾತೇ. ಎಲ್ಲರ ಕಿವಿಯಲ್ಲೂ ಭಾಷಣಗಳ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿ ; ಯಾರು ಬಾಯಿ ತೆರೆದರೂ, ಖಂಡನೆ ಟೀಕೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ; ಯಾವ ಪೇಪರನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿದರೂ, ವರದಿ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಪ್ರತಿಭಟನೆ !

ಇವುಗಳಿಗಾಗಿ ಶೇಖರವಾಗುವ ಹಣ ; ಇವುಗಳನ್ನು ಜರುಗಿಸಲು ಹಲವರು ವಹಿಸುವ ಶ್ರಮ, ಇವುಗಳ ಅನಂತರ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುವ ಮನಸ್ತಾಪ ವೈಷಮ್ಯ ದ್ವೇಷ ವೈಮನಸ್ಯ ಜಗಳ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ನಿರಾಶೆ ಮುಂತಾದುವನ್ನು ನೆನೆದರೆ.....ಮಹಾಸಭಾ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಮೊದಲು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ ಮಹನೀಯನ ಶಿಲಾಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಸದಾ ಉರಿ ಬಿಸಿಲಲ್ಲೇ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಹಾಸಭೆ ನಡೆಸುವ ಮುನ್ನ, ಸ್ವಾಗತ ಸಮಿತಿ ಅತ್ಯವಶ್ಯಕ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಉತ್ಸಾಹೀ ಜನ್ಮ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು ಕೀರ್ತಿಲಾಲಸರಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಸಲ ಅಂಗಲಾಚಿದರೂ, ಸಾಕಷ್ಟು ಮಂದಿ ಸೇರುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೆಚ್ಚಿ, ನಮ್ಮೂರಿಗೆ ಹೆಸರು ಬರಲಿ ಎಂದು, ನಾವು ಹೋದಸಲ ಈ ಸಭೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದೇವೆ, ಈ ವರ್ಷ ಹೇಗಾದರೂ ಆಯಿತು ಅನ್ನಿಸಿಬಿಡೋಣ, ಮುಂದೆ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಇದರ ಗೋಜೇ ಬೇಡ ನಮಗೆ—ಎಂಬ ಭರವಸೆ ಇತ್ತಮೇಲೆ, “ ಧತ್ ! ಈ ತಲೆ ಕೆಟ್ಟ ಮಂದಿಯಿಂದ ನಮಗೆ ಉಳಿಗಾಲವಿಲ್ಲ ” ಎಂದು ಶಪಿಸುತ್ತ ನಾಲ್ಕೈದು ಶ್ರೀಮಂತರು ವಪನಕ್ಕಾಗಿ ದಯಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೀಮಂತರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ವಸೂಲಾಗಬೇಕಾದರೆ, ಅವರಿಗೆ ಆದಾಯ ವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಬಲ್ಲ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನೋ ತಂತ್ರಿಗಳನ್ನೋ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಆರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೂ ಕೂಡ, ಕಡೆಯ ಗಳಿಗೆಯ ಕಾರ್ಯಗೌರವದಿಂದ ಅವರು ತಂತಿಕೊಟ್ಟು ಸುಮ್ಮನಾದರೆ, ಚಂದಾ ಹಣ ಗ್ರಂಥಸ್ಥವಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುವುದು ; ಕರಸ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಚಂದಾಹಣ ಕೂಡಿಸುವ ಪರ್ವಕಾಲದಲ್ಲೇ ಜಂಟಿಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗೂ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗೂ ಜಗಳ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದು. ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮೆರವಣಿಗೆಗೆ ಮೋಟಾರ್

ಸಾಕೆ, ಎತ್ತಿನ ಬಂಡಿಯೇ ಬೇಡವೇ ಧ್ವಜಾರೋಹಣಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಸಂಗಡ ಬರಬಹುದಾದ ಯಾರಾದರೂ ಒಬ್ಬ ಮಹಿಳಾಮಣಿ ನೆರವೇರಿಸಿದರೆ ಸಾಕೆ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಬೇರೊಬ್ಬರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಬೇಡವೆ? ದೇವತಾಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಹಾಡಲು ನಿನ್ನ ಮಗಳು ಸಾಕೆ, ನನ್ನ ಮಗಳು ಬೇಡವೆ? ನೀನು ಯಾಕೆ ದೊಡ್ಡ ಸಾಹೇಬರ ಮನೆಗೆ ಪುಸಕ್ಕನೆ ಒಬ್ಬನೇ ನುಗ್ಗಿದೆ? ನಾನೂ ನಿನ್ನ ಜೊತೆ ಬಂದಿದ್ದರೆ, ನಿನಗೆ ಬಂದ ಕಿರೀಟದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ನಾನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆನೇ? ... ಎಂಬ ವಾಗ್ವಾದ ಅಂತು, ಮಹಾಸಭೆಗೆ ಇನ್ನು ಮೂರುದಿನ ಇದೆ ಎನ್ನುವಾಗ, ಜಂಟಿ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ರಾಜಿನಾಮೆ ಇತ್ತು, ಗೆಳೆಯರ ಒತ್ತಾಯಕ್ಕೆ ಅದನ್ನು ವಾಪಸು ಪಡೆದು, ಆದರೂ ಅಸಹಕಾರ ತೋರಿಸಿ, ಜ್ವರ ಅಂತ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿ, ಹಾಸಿಗೆ ಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡೇ, “ ಈ ದಡ್ಡ ಇದಾನಲ್ಲಾ ಇವನು, ಇವನು ಈ ಸಭೇನ ನಾನಿಲ್ಲದೆ ಹೇಗೆ ನಡೆಸುತ್ತಾನೆ, ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ, ಇಲ್ಲಿಂದಲೇ ” ಎಂದು ಹುಬ್ಬು ಹಾರಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಹೀಗೆ, ಊರಲ್ಲಿ ಹರಡುವ ಒಡಕು, ಕುಹಕ, ಬಡಾಯಿ, ಚಾಡಿ—ಇವುಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ, ಚಪ್ಪರ ಎಳಲಾರೆ ಅನ್ನುತ್ತದೆ; ಬ್ಯಾಂಡಿನವರು ಬೇರೆ ಊರಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ; ಗ್ಯಾಸ್‌ಲೈಟಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಸಿಗದು; ರೇಷನ್ ಆಫೀಸರು ಮುಖತಿರುವುತ್ತಾರೆ; ಸ್ವಯಂಸೇವಕರಿಗೆ ಉಪ್ಪಿಟ್ಟು ಸಾಲದಾಗುತ್ತದೆ; ಹಾರಗಳಿಗೆ ಅಡ್ವಾನ್ಸ್ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ; ಮೈಕ್ ಬಾಡಿಗೆ ಇಮ್ಮಡಿಸುತ್ತದೆ... ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಪಾಡು ಕಾರ್ಕೋಟಕನಿಗಿಂತ ಕಡೆ. ಮಹಾಸಭೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸೋಣ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದರೊಳಗೆ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಆಗಮಿಸಿಯೇ ಬಿಡುವರು.

ಅರೆ ಉಸುರಿನ ಜೈಕಾರಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವರನ್ನು ಊರೊಳಕ್ಕೆ ಸಾಗಿಸಿ, ಗುಂಪು ಗುಂಪಾಗಿ ಅಲ್ಲೊಂದಿಷ್ಟು ಇಲ್ಲೊಂದಿಷ್ಟು ಹಜಾರದಲ್ಲೂ ಹಾಲಲ್ಲೂ ಶಾಲಾಕಟ್ಟಡಗಳ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲೂ ಚೌಕಗಳಲ್ಲೂ ನಿಲ್ಲಿಸಿ. ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಸ್ವಯಂ ಸೇವಕರ ದಳಪತಿಯನ್ನೇ ಶರಣುಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆತ, ಪಾಪ, ಶಿಲ್ಪಿ ಊದಿದ್ದೂ ಊದಿದ್ದೇ! ಅಡಿಗೆಗೆ, ಬಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ, ಬಿಸಿನೀರಿಗೆ, ಜಮಖಾನೆ ಹಾಸುವುದಕ್ಕೆ, ಕುರ್ಚಿ ಹೊರುವುದಕ್ಕೆ, ಲೈಟ್ ಪಂಪ್ ಹೊಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ—ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಶಿಲ್ಪಿ! ಶಿಲ್ಪಿ! ಶಿಲ್ಪಿ! ಹುಡುಗರ ಹಾವಳಿಯೋ ಹಾವಳಿ! ಒಬ್ಬನಿಗೊಬ್ಬ ಎಡವಿ ಬಿದ್ದದ್ದೂ ಬಿದ್ದದ್ದೆ?

ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮೆರವಣಿಗೆ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಊರಿನ ಎಲ್ಲ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲೂ ನಡೆಯದಿದ್ದರೆ, ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೆ ಮಹಾಜನಗಳು ಬರುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಸರ್ಕಸ್ ಕಂಪನಿಯವರು ತಮ್ಮ ಮೃಗಾವಳಿಯನ್ನು ಸಾಲಾಗಿ ನಡೆಸುತ್ತ ನಗರ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ

ಮಾಡಿಸಿ ಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೆಳೆಯುವಂತೆ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನೂ ಇತರ ಹೊಸ ಮುಖಗಳನ್ನೂ ಊರವರಿಗೆ ತೋರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮೆರವಣಿಗೆ ಕತ್ತಲೆಯ ಲ್ಲಾದರೆ ಸಾಲು ದೀಪ ಸ್ಲೋಗಮಾಲೆ ಮತಾಪು ಬಾಣ ಬಿರುಸು ಇವುಗಳು ಪ್ರಜ್ಞೆ ಲಿಸುತ್ತವೆ. ಊರಿನ ಜನರು ಊಟ ಮುಗಿಸಿ ಹಜಾರದಲ್ಲಿ ಕೂತು ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ ಜಗಿಯುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ತೇರು ಬರಬೇಕು. ಅಷ್ಟುಹೊತ್ತಿಗೆ, ಬೀಗರಿಗೆಲ್ಲ ಸಂತರ್ಪಣೆ ನಡೆಸಿ ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಸಿಂಗಾರ ಬಂಗಾರ ಮಾಡಿಸುವುದು ದಳಪತಿಯ ಕೆಲಸ.

ಮರುದಿನ ಮಹಾಸಭೆಯ ಮುಖ್ಯ ಅಧಿವೇಶನ, ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲಿನ ಆಸನಗಳಿಗೆ ಹೊಡೆದಾಟ, ಕಾಂಪ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಪಾಸುಗಳ ಹಾರಾಟ, ನೂಕು ನುಗ್ಗಲು, ಸಣ್ಣ ಮಕ್ಕಳ ಕಿರುಕುಳ. ಸ್ವಾಗತಾಧ್ಯಕ್ಷ ಉದ್‌ಘಾಟಕ, ಅನಾ ವರಣಕ, ಪ್ರಾರಂಭಕ, ಧ್ವಜಾರೋಹಕ, ಪ್ರದರ್ಶನ ಪ್ರದರ್ಶಕ, ಸಂಘಾಧ್ಯಕ್ಷ, ಮಹಾವೋಷಕ, ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷ, ಸೂಚಕ, ಅನುಸೂಚಕ, ಮೋದಕ, ಅನು ಮೋದಕ, ಸಂದೇಶವಾಚಕ — ಇವರುಗಳೆಲ್ಲ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ಆಯುಷ್ಯಮೃ ಮುಗಿಸಿ ಮಡಿ ಉಟ್ಟು ಮೀಸೆ ತಿರುವಿ ಬರಲು ಒಂಬತ್ತು ಗಂಟೆಯಾದರೂ ಬೇಕೇ ಬೇಕು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಎದ್ದು ನಿಂತು ಭಾಷಣಗಳ ಜೋಗವನ್ನೇ ಧುಮುಕಿಸುವರು. ಡೆಲಿಗೇಟುಗಳನೇಕರಿಗೆ ಹಿಂದಿನ ದಿನದ ಪ್ರಯಾಣ ಜಾಗರಣೆ ಜಗಳ ಅಲೆದಾಟ ಹಸಿವು ಇತ್ಯಾದಿಯಿಂದ ಆಕಳಿಕೆ ! ; ಅಸಮಾಧಾನ—ಬೇಜಾರು — ಕೋಪ — ಕಷ್ಟ — ಸಂಕಟ ! ಆದ್ದರಿಂದ, ಆಗಿನ ಭೀಷಣ ಭಾಷಣಗಳಿಗಿಂತ ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು. ನಿದ್ದೆ ಆಹಾರ ಬಿಸಿ ಬಿಸಿ ಕಾಫಿ ! ಈ ನಡುವೆ ಜಂಟಿ ಕಾರ್ಯ ದರ್ಶಿಯ ಪಿತೂರಿ ಬೇರೆ ; ಕರೀ ಬಾವುಟಗಳ ಹಾರಾಟವೂ ಹಲವು ಕಡೆ ! ಹಲವು ಬೀಗರಿಗೆ ಗೋಧಿ ಅನ್ನಬೇಕು ; ಮಿಕ್ಕವರಿಗೆ ನೀರಿಗೆ ಬಿಸಿ ಸಾಲದು, ಚಟ್ನಿಗೆ ಖಾರ ಹೆಚ್ಚು ; ಚಹಕ್ಕೆ ಚೀನಿ ಹೆಚ್ಚು ; ಈರುಳ್ಳಿ ಮಡಿಗೆ ಆಗದು ; ಎಂಬ ಗುಜು ಗುಜು ಏಳುವುದು, ಎಲ್ಲ ಬಿಡಾರಗಳಲ್ಲೂ. ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಅನ್ನಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲು ಹಾಕಿದ ; ಹಾಲಿಗೆ ನೀರು ಬೆರೆಸಿದ ; ಹಾಸಿಗೆಗೆ ತಿಗಣೆ ಸೇರಿಸಿದ, ಎಂಬ ದೂರು ಹೊಮ್ಮುವುದು. ಪ್ರತಿಭಟನಾ ಸಭೆ, 'ಅಪನಂಬಿಕೆ ಠರಾವು, ಅಶ್ಲೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯ.... ಇವೆಲ್ಲ ಬೆಳೆದು, ಹತ್ತಾರು ಡೆಲಿಗೇಟುಗಳು ಸಭಾತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ಬೀದಿಯಿಂದಲೇ ಕೂಗಿ ಗಂಟಲು ಒಡೆದುಕೊಳ್ಳುವರು.

ಎರಡನೆಯ ಬಾರಿ ಮೈಕ್ ಕೆಟ್ಟು ಗೋಳಿಡುವಾಗ, ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ತಮ್ಮ ಅಮೋಘಭಾಷಣವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಏುಕ್ಕ ಭಾಗವನ್ನು ನೀವೇ ಅಚ್ಚಾದಮೇಲೆ ಓದಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು, ಎನ್ನುತ್ತ, ಪರಾರಿಯಾಗುವರು. ಉಳಿದ ಬೆಲ್ಲರೆ ದೇವತೆ ಗಳಿಂದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾಟಕ ನೃತ್ಯ ಸಂಗೀತ ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಕೂಡ ಆಶಿಸಿದಷ್ಟು ಫಲಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ -

ಸ್ಥಳದ ಸಂಗೀತಕಾರರು ಪರಸ್ಥಳದವರನ್ನು ಹೀಯಾಳಿಸುತ್ತಾರೆ , ವೇದಿಕೆಯ ಮಟ್ಟವನ್ನು ನೃತ್ಯದವರು ದೂಷಿಸುತ್ತಾರೆ , ಪರದೆ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾಟಕದವರು ಅಸಹಕಾರ ಅವಲಂಬಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಡುನಡುವೆ, ಸತ್ತು ಕೈಲಾಸಸೇರಿದ ರಲ್ಲಾ ಕೆಲವು ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರು ! ಎಂದು ಅವರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಸಂತಾಪನಿರ್ಣಯಗಳು ಬೇರೆ ! ತಮ್ಮ ಕೋಮಿನವರಿಗೋ ಸದಸ್ಯರಿಗೋ ಸಾರ್ವಭೌಮರು ಬಿರುದು ಕೊಡಿಸಿದ್ದರೆ, ಅಥವಾ, ಬೇಡಿ ತೊಡಿಸಿದ್ದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಅಭಿನಂದನಾ ನಿರ್ಣಯಗಳು !

ಸಂಜೆ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ಡೆಲಿಗೇಟುಗಳಿಗೂ ಸ್ವಯಂಸೇವಕರಿಗೂ ಜಗಳ ಹುಟ್ಟಿ ವಾತಾವರಣವೇ ವಿಷಮಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅರ್ಧ ಜನ ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಎದ್ದುಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಶೇಕಡ 30 ಮಂದಿ ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದು ಕೆಮ್ಮುತ್ತಲೋ, ಕಾರ್ಮಿನೆಟೆವ್ ಕಸಾಯಗಳನ್ನು ಹೀರುತ್ತಲೋ ಗೊಣಗುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಉಳಿದವರು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಚಕ್ರಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಕೂತು ಇಸ್ಪೀಟು ಬಡಿಯುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಂತು, ಬಹುಪ್ರಯಾಸದಿಂದ, ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಕೋರಂ ಕಲ್ಪಿಸಿ ಮಿಕ್ಕ ರರಾವುಗಳಿಗೆ ಅಸ್ತು ಅನ್ನಿಸಿ, ಸಾಕಷ್ಟು ಎಂದು ತಲೆಯಮೇಲೆ ಕೈಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಉಳಿದಿರುವುದು, ವಂದನಾರ್ಪಣೆ. ತೋರಣಕ್ಕೆ ಸೊಪ್ಪೊದಗಿಸಿದ ಮಾವಿನಮರವನ್ನೂ ಅವರು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಕನಿಷ್ಠವಕ್ಷ 200 ಸಲವಾದರೂ, “ ಸಂಘದ ಪರವಾಗಿಯೂ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಪರವಾಗಿಯೂ ಸ್ವಾಗತ ಸಮಿತಿಯ ಪರವಾಗಿಯೂ, ಕಾರ್ಯಗೌರವದಿಂದ ಆಗಲೇ ಹೊರಟು ಹೋದ ಸಮ್ಮೇಳನಾಧ್ಯಕ್ಷ ಮಹಾಶಯರ ಪರವಾಗಿಯೂ.....ಗೆ ನಾನು ನನ್ನ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಂದನೆಗಳನ್ನರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ ” ಎಂದು ಹೇಳೇ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟಿ ಸಭಿಕರ ಅಂಗೈಯೆಲ್ಲ ಕೆಂಚಗಾಗುತ್ತದೆ.

ಕಡೆಗೆ, ರೈಲ್ವೇಸ್ಟೇಷನ್ ಬಳಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ‘ ನಮಸ್ಕಾರ ’ ಹೇಳಿ, “ ಜೈ” ಕೂಗಿ, ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಕಣ್ಣೊರಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದು, ಲೆಕ್ಕದ ಪುಸ್ತಕ ತಿರುವುತ್ತ “ ಇನ್ನು ಈ ಅವಿವೇಕ, ಜನ್ಮಜನ್ಮಕ್ಕೂ ಬೇಡ ! ” ಎಂದು ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಡುತ್ತಾನೆ.

....ರಾತ್ರಿ ಆತನಿಗೆ ಜ್ವರ 104 ಡಿಗ್ರಿ ಸಿದ್ಧ ; ಜಂಟಿಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಎದ್ದು ಓಡಾಡುತ್ತ ಗಹಗಹಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ.

ಪಾತಾಳದಲ್ಲಿ ಪಾಪಯ್ಯ

(4. ಪುಂಗನೂರು ಪಾಪಯ್ಯ ಪಾತಾಳದ ಪತ್ರಿಕಾ ಪ್ರಪಂಚದ ಪರಿಚಯ ಪಡೆದದ್ದು.)

ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಎತ್ತಿದ ಕೈಯನ್ನು ಮಡಿಸಿದ ಬೆರಳನ್ನು ಹಾಗೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಹಿಡಿದು, ಬಾಗಿಲ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮೊಳೆ ಹೊಡೆದು ತಗುಲಿಸಿದ್ದ ಚಿಕ್ಕ ಹೆಸರು ಹಲಗೆಯನ್ನು ಎರಡು ಸಲ ಓದಿ ಪೂರೈಸಿದೆ :—

ರಾ. ಬಿ. ವೀರಾಸ್ವಾಮಿ, ಬಿ. ಎ.

ಸಂಪಾದಕರು :

“ ಬಿಡುಗಡೆ ” (ದಿನ ಪತ್ರಿಕೆ)	“ ಮನ್ಮಥಲೀಲೆ ” (ಮಾಸ ಪತ್ರಿಕೆ)
“ ಮುಖನಾಡ ” (ಮಾಸ ಪತ್ರಿಕೆ)	“ ಗ್ರಹಚಾರ ” (ವಾರ ಪತ್ರಿಕೆ)
“ ಪಾಪಕೂಪ ” (ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ)	“ ನಿತ್ಯಸುಮಂಗಲೆ ” (ತ್ರೈಮಾಸಿಕ)
“ ಗುಟ್ಟುರಟ್ಟು ” (ವಾರ ಪತ್ರಿಕೆ)	“ ಆರೋಗ್ಯದೀಪಿಕೆ ” (ವಾರ್ಷಿಕ)

ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಉಗುಳನುಂಗುವುದನ್ನು ಮುಗಿಸಿ, ಹಲಗೆಯ ಹಿಂದಿರುವ ಮಹಾಪುರುಷನ ಪರಿಚಯಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಕುತೂಹಲದಲ್ಲಿ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತಟ್ಟದೆ ಒಳಗೆ ನುಗ್ಗಿದೆ ಎದುರಿಗಿದ್ದ ದೊಡ್ಡ ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಕಾಲುಚಾಚಿ ಕುಳಿತು ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಹೊಂದುತ್ತಿದ್ದರು, ಸಂಪಾದಕರು. ಒಳ್ಳೆ ಕಟ್ಟುಮಸ್ತಾದ ಮಧ್ಯ ವಯಸ್ಸಿನ ಆಳು. ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಶುಭ್ರವಾದ ದಟ್ಟಪಂಚೆ, ಜುಬ್ಬ ಧರಿಸಿದ್ದ. ಕೈಗೆ ರೋಲ್ಡ್‌ಗೋಲ್ಡ್ ಗಡಿಯಾರ ಕಟ್ಟಿದ್ದ. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಓದಿ ಮುಗಿಸಿದಂತಿದ್ದ ಒಂದು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪತ್ರಿಕೆ ಇತ್ತು. ಬಾಯಲ್ಲಿ ಬೀಡಿ.

“ ನಮಸ್ಕಾರ ” ಅಂದೆ.

“ ನಮಸ್ಕಾರ, ಕೂತುಕೊಳ್ಳಿ ”

ನಾನು ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತ (ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ) ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಪರಿಚಯ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಎದುರಿಗಿಟ್ಟೆ. ಆತ ಅದನ್ನು ಓದಿ ಮುಗಿಸಿ ನನ್ನ ಕಡೆ ನೋಡಿದ.

“ ನಿಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕಾವೃತ್ತಿಯ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಒಂದೆರಡು ಸಮಾಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ಅಭಿಲಾಷೆ ಇದೆ ” ಅಂದೆ, ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ.

“ ಗಟ್ಟಿಯಾಗೇ ಮಾತಾಡಬಹುದಲ್ಲ ” ಅಂದ ಆತ, ಒಂದು ವಿಧವಾದ ಉದಾಸೀನ ತುಂಬಿದ ಗಡುಸಾದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ.

“ ಮುಖ್ಯವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಒಂದೇ. ನಿಮ್ಮ ಬಾಗಿಲ ಮೇಲೆ ಎಂಟು ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಪಟ್ಟಿ ಇದೆ. ಯಾರ ಸಹಾಯವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಇಷ್ಟು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೂ ನೀವೊಬ್ಬರೇ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿದ್ದೀರಾ ? ”

ಆತ ಬೀಡಿಯನ್ನಾರಿಸಿ ಕಿಟಕಿಯಾಚೆಗೆ ಎಸೆದು, ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಾಗಿ ಹೇಳಿದ :

“ ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಧಾನಮಾಡಿ. ನಾನು ಸಂಪಾದಕನಲ್ಲ. ಅವರ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿ. ಆದರೆ ನೀವು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಸಂಪಾದಕರ ಕೆಲಸವೆಲ್ಲ ಈಗ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ನನ್ನ ತಲೆ ಮೇಲೇ ಬಿದ್ದಿದೆ ಅನ್ನಿ. ”

“ ಯಾಕೆ ? ” ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಆತ ಕಾದಿದ್ದ ಹಾಗಿತ್ತು.

“ ಯಾಕೆ ? ” ಅಂದೆ.

“ ವೀರಾಸ್ವಾಮಿಯವರು ಮೊನ್ನೆ ದಸ್ತಗಿರಿ ಆದರು - - ಜಾಮೀನಿನಮೇಲೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಆಗೋ ಸಂಭವ ಇದೆ ಅನ್ನಿ ”

“ ಯಾಕೆ ? ”

“ ಯಾಕೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಆಗಬೇಕು ಅಂತೀರೇನು ? ”

“ ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲ, ಯಾಕೆ ದಸ್ತಗಿರಿ ಆದದ್ದು ಅಂತ. ”

ಆತ ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಬಾಗಿ, ಸ್ವಲ್ಪ ಪರಿಚಿತನ ಹಾಗೆ ಮಾತನಾಡಿದ.

“ ಇಲ್ಲೋಡಿ. ಬಾಗಿಲ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಡರ್ಜ್ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಹೆಸರುಗಳ್ಳ ನೋಡಿದಿರಲ್ಲ ; ಅವೆಲ್ಲ ಜೀವಂತವಾಗಿಲ್ಲ ಈಗ. ‘ ಬಿಡುಗಡೆ ’ ಅನ್ನುವ ದಿನ ಪತ್ರಿಕೆ ಮಾತ್ರ ನಾಲ್ಕುವರ್ಷದಿಂದ ಒಂದೇ ಸವನೆ ಅಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು. ಮಿಕ್ಕವೆಲ್ಲ, ‘ ಮುಖವಾಡ ’ದ ಹೊರತು, ಎಲ್ಲ ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡೋ ಮೂರೋ ತಿಂಗಳು ಮಾತ್ರ ಜೀವಿಸಿ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿವೆ. ”

“ ಹಾಗಾದ್ರೆ, ಈಗ ‘ ಬಿಡುಗಡೆ ’, ‘ ಮುಖವಾಡ ’ ಎರಡು ಮಾತ್ರ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬರುತ್ತಿವೆ ಅನ್ನಿ. ”

ಹೌದು. ‘ ಗುಟ್ಟುರಟ್ಟು ’ ಮೊನ್ನೆ ಭಾನುವಾರದ ಸಂಚಿಕೆಯಿಂದ ನಿಲ್ಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅದರ ವಿಷಯದಲ್ಲೇ ವೀರಾಸ್ವಾಮಿಯವರ ದಸ್ತಗಿರಿ ಆದದ್ದು. ”

ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡವನಂತೆ, “ ಓಹೋ ” ಅಂದೆ. ಆತ ಸ್ವಲ್ಪ ರಹಸ್ಯವಾಗಿ, ಧ್ವನಿ ತಗ್ಗಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿದ :

“ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಚಾರ. ವೀರಾಸ್ವಾಮಿಯವರು ಬರೀ ನಾಮ್ನಾವಾಸ್ತೇ ಸಂಪಾದಕರು. ‘ ಡಮ್ಮಿ ’ ಅಂತೀರಲ್ಲ, ಹಾಗೆ. ಲಾಗಾಯ್ತಿನಿಂದ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಒಟ್ಟಿಗೇ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅವರು ದುಡ್ಡುಕಾಸು, ಲೆಕ್ಕಪತ್ರ, ಜೈಲುಯಾತ್ರೆ. ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿಕೊಡತಾರೆ - ಪೇಪರಿಗೆ ಸುದ್ದಿ ಒದಗಿಸೋ ಕೆಲಸ ನಂದು. ”

“ ಸುದ್ದಿ ಒದಗಿಸೋದು ಅಂದರೆ, ರಾಯಿಟರ್ಸ್ ... . ಎ. ಪಿ ... .. ”

ಆತ “ ಛೇ ಛೇ ಛೇ ಛೇ. ಅದಕ್ಕೂ ನಮಗೂ ಯಾವ ಬಾಂಧವ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ ; ಇಗೋ ನೋಡಿ ” ಅನ್ನುತ್ತ ಕಾಲಿನ ಬಳಿ ಇದ್ದ ಒಂದು ಕಸದ ಬುಟ್ಟಿ

ಯನ್ನೆತ್ತಿ ಮೇಜಿನಮೇಲೆ ಮಗುಚಿದ. ಹೆಸರಾದ ಕೆಲವು ದಿನಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಹಾಳೆ ಹಾಳೆಯಾಗಿ ಹೊರಬಿದ್ದವು. ಜೊತೆಗೆ ತುಕ್ಕುಹಿಡಿದ ಒಂದು ಕತ್ತರಿ, ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟಿನ ಉದ್ದದ ಮೊಂಡಾದ ಒಂದು ಬಣ್ಣದ ಪೆನ್ನಿಲೂ ಕಂಡವು.

“ ನೋಡಿದಿರಾ ಇವೇ ನಮ್ಮ ರಾಯಿಟರ್ಸ್, ನಾನೇ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ”

“ ಹಾಗಾದ್ರೆ ನಿಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೇಲಿ ಬಿಸಿಬಿಸಿ ಸುದ್ದಿ ಹೇಗೆ ಒದಗಿಸ್ತೀರಿ ? ”

“ ಬಿಸಿ ಬಿಸಿ ಸುದ್ದಿ ನಮಗ್ಯಾಕೆ ? ನಮ್ಮ ‘ ಬಿಡುಗಡೆ ’ಯನ್ನು ಕಾಸು ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂಡುಕೊಂಡು ಓದುವವರು ಎಷ್ಟುಜನ ಅನ್ನುವುದು ಎಲ್ಲಾರಿಗಿಂತ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಮಗೇ ಗೊತ್ತು ! ನಾವೇ ಅದನ್ನು ಮುಫತ್ತಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರಿ, ಖಾಸಗೀ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೂ ಕಳಿಸುತ್ತೇವೆ. ಈ ಲಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಬಿಸಿಬಿಸಿ ಸುದ್ದಿ ಬೇರೆ ಬೇಕು ಅಂತೀರೇನು ? ”

ಮುಚ್ಚುಮರೆ ಇಲ್ಲದೆ ಆತ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿನೋದವಾಗಿ ಭಾವಿಸ ಬೇಕೋ ಹೇಗೋ ಎನ್ನುವುದು ನನಗೆ ಧಟ್ಟನೆ ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ.

ಅವನೇ ಮಾತನಾಡಿದ.

“ ನಿಮಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿರಬಹುದಲ್ಲವೆ. ನಾನೇ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳೋ ದನ್ನು ಕೇಳಿ ? ನೋಡಿ, ಸುಳ್ಳುಪಳ್ಳು ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದದ್ದನ್ನು ಇರೋ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿ ಬಿಡ್ತೀನೆ ‘ ಬಿಡುಗಡೆ ’ ಪತ್ರಿಕೇನ ಮುದ್ರಿಸೋದರಿಂದ ನಮಗೆ ಏನು ಲಾಭ ಅಂತೀರೋ ? ...ಎಲ್ಲಿ, ಇನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಎಳಕೊಳ್ಳಿ ಕುರ್ಚೀನ....ಹಾಗೇ ...

“ ಪೇಪರು ಪ್ರಿಂಟು ಮಾಡೋದಕ್ಕೆ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಅವಶ್ಯಕ ಅನ್ನೋದು ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರಬಹುದು. ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಇದ್ದವರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕಂಟ್ರೋಲ್ ಬೆಲೆಗೆ ಕಾಗದ ಸಿಕ್ಕುತ್ತೆ ಈ ಲೈಸೆನ್ಸ್‌ಗಾಗಿಯೇ ನಾವು ‘ ಬಿಡುಗಡೆ ’ ಹೊರಡಿಸ್ತಿರೋದು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದಿಂದ ”

“ ಅದು ಸರಿಯೇ, ಆದರೆ ಅದು ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾರಾಟವಾಗದೇ ಹೋದರೆ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ, ಹೊರಡಿಸಿ ? ”

“ ಆ ! ಹಾಗೆ ಕೇಳಿ, ಹೇಳ್ತೀನೆ ಈಗ ಬೇರೆ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಪೇಪರು ಗಳಿವೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾರಾಟ ಆಗೋವು ? ಅವುಗಳಿಗೆ ಜಾಸ್ತಿ ಕಾಗದ ಎಷ್ಟಿದ್ದರೂ ಬೇಕೇ ಬೇಕು, ನಾವು ಕಂಟ್ರೋಲ್ ಬೆಲೆಗೆ ತರಿಸೋ ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೋ ಒಂದಿಷ್ಟನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಾವು ಅಚ್ಚುಹಾಕೋ ನೂರಿನ್ನೂರು ಪ್ರತಿಗಳಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿ, ಮಿಕ್ಕಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಅವರುಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡ್ತೇವೆ. ”

“ ಜಾಸ್ತಿ ಬೆಲೆಗೆ ? ”

“ ಸರಿ, ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕೇನು ಅದನ್ನು !! ”

“ ಇಲ್ಲ ತಿಳೀತು—.....ಹಾಗಾದರೆ ನಿಮ್ಮ ವರಮಾನವೆಲ್ಲ ಈ ಕಾಗದದ ಮಾರಾಟದ್ದೇನೋ ? ”

“ ಹೆಚ್ಚು ಭಾಗ ಈ ಮಾರಾಟದ್ದೇ, ನಿಜ ಆದರೆ ಅದು ಸಾಕಾಗೋದಿಲ್ಲ ಎಷ್ಟಾದರೂ ಪೇಪರು ಅಚ್ಚುಹಾಕೋದಕ್ಕೆ ಅಳುಕಾಳು ಬೇಡವೇ ? ಅದನ್ನೇ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಯಾವುದಾದರೂ ವಾರಪತ್ರಿಕೇನೋ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೇನೋ ಹೊರಡಿಸ್ತೇವೆ. “ ಪಾಪಕೂಪ ’ ಮನ್ಮಥಲೀಲೆ ’ಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿರಬೇಕು, ನೀವು. ಅವು ಎರಡೆರಡು ತಿಂಗಳಲ್ಲೇ ನಿಲ್ಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು, ಸರ್ಕಾರದವರಿಂದ. ಒಂದೊಂದು ಸಲವೂ ಆರಾರು ತಿಂಗಳು ಸಜ ಆಯ್ತು ವೀರಾಸ್ವಾಮಿಯವರಿಗೆ ”

“ ಅಂತೂ ಈ ವಾರಪತ್ರಿಕೆ, ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಂದಲೂ ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿನ ವರ ಮಾನ ಇದೆ ಅನ್ನಿ, ನಿಮಗೆ. ”

“ ಇದೆ ಪರವಾಯಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳಿಗೆ ಜಾಹೀರಾತುಗಳು ಹೇರಳವಾಗಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಆ ಜಾಹೀರಾತುಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಯಾವ ಪತ್ರಿಕೆಗಳೂ ಅಚ್ಚು ಹಾಕೋದಿಲ್ಲ, ಸಂಕೋಚದಿಂದ....” ಒಂದು ವಿಧವಾಗಿ ಓರೆಗಣ್ಣಿಂದ ನೋಡುತ್ತ ಹೇಳಿದ ಆತ.

“ ಸರಿ ಸರಿ, ತಿಳಿತು ಬಿಡಿ ” ಅಂದೆ, ನಾನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಚೇಷ್ಟೆಯ ಧೋರಣೆಯಲ್ಲಿ.

“ ನಿಮಗೆ ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಾಗಿರಬೇಕು, ಯಾಕೆ ನಮ್ಮ ಪಾಲಿನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಎರಡು ಮೂರು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಮಾರಿ ನಡೆಯೋದಿಲ್ಲ ಅಂತ. ”

“ ಓಹೋ, ಅರ್ಥವಾಯ್ತು - ಎಲ್ಲಾ ಸರಿ, ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೆಸ್ಸು, ಕೆಲಸಗಾರರು ಎಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಣಬಹುದು ? ”

“ ಬಿಡುಗಡೆ ’ ಮುದ್ರಣಾಲಯವನ್ನು ನಾಳೆ ಬಂದರೆ ತೋರಿಸ್ತೇನೆ. ಇವತ್ತು ಭಾನುವಾರ ನೋಡಿ, ನಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ರಜ ನಾಳೆ ದಿನದ ಪ್ರತೀಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಜಾಸ್ತಿ ಪೇಜಿರುತ್ತೆ ..... ಯಾಕೇನ್ನಿ ”

“ ಯಾಕೇ ? ” ಅಂದೆ

“ ಬಾಕಿ ಪೇಪರುಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಇವತ್ತು ರಜ ಇಲ್ಲ. ನೆನ್ನೇದು, ಇವತ್ತಿನದು, ಎಲ್ಲವನ್ನು ತಿರುವಿಹಾಕಿದರೆ ನಾಳೆ ಪೇಪರಿಗೆ ನಮಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಜಾಸ್ತಿ ಸರಕು ಸಿಗುತ್ತೆ, ತಿಳೀತೇ ? ”

“ ತಿಳೀತು. ಹಾಗಾದ್ರೆ ನಾಳೆ ಬರ್ತೇನೆ. ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು, ತೊಂದರೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ.... . ತಿರುಗಿ ... ..”

“ ಎಲ್ಲಾದರೂ ಉಂಟೆ, ಏನೂ ತೊಂದರೆ ಇಲ್ಲ ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ‘ ಬಿಡುಗಡೆ ’ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಹ ಸಂಪಾದಕರು ಆಫೀಸನ್ನು ಬೀಗ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ನನ್ನೊಡನೆ ಹೊರಗೆ ಬಂದರು.

ಅವರ ಸೇವಾರ್ಥದಲ್ಲಿ, ನನಗೆ, ಪಕ್ಕದ ‘ ಮಿಲಿಟರಿ ’ ಹೋಟಲಿನಲ್ಲಿ ಮಸಾಲೆವಡೆ, ಸಾಮಸಾ, ಗರಂ ಚಾಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಉಪಹಾರ ವಾಯಿತು.

* — ಪುಂಗನೂರು ಸಾಪಯ್ಯ.